

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska cena: „Jutro“ vsak ponedeljek zjutraj. — Na roba se posebej in velja po pošiljki prejemana Din 4.—, po raznašalcih dostavljena Din 5.— mesečno.
Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Zbor delegacij 20 parlamentov v Beogradu
Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja je bila včeraj slovesno otvorjena velika medparlamentarna konferenca

Beograd, 16. septembra, p. Qb 11.
Dopol dne je bila v dvorani Narodne skupščine ob prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja, članov vlade z ministrskim predsednikom Uzunovičem na čelu ter tujih delegacij otvorjena konferenca mednarodne parlamentarne unije za trgovino. Skupščinska dvorana je bila vsa okrašena. Vhod v skupščino je bil ves odet s pirotskimi prepogami in cvetjem. Na poslopju samem so izobesene zastave vseh držav, katerih zastopniki se udeležujejo beogradskega zasedanja mednarodne parlamentarne trgovinske unije.

V Narodno skupščino so že ob 9.30 pričeli prihajati odlični gosti. Velika živahnost se je opazila tudi v diplomatskih ložah. Tuji poslaniki so se jeli zbirati ob 10.30, med prvimi je prišel francoski poslanik Naggyar, dalje bolgarski Kjusevanov, španski Torrijos, nemški Heeren, poljski poslanik Schwarzbürg-Günther in drugi. V diplomatski loži sta bila tudi pomočnika zunanjega ministra Božidar Purić in Momčilo Jurišić.

Poleg senatorjev in narodnih poslancev, ki so prav tako došli v velikem številu, so bili prisotni tudi mnogostevilni predstavniki raznih prestolnih društev in mnogo raznih uglednih moških. Beogradska občina je zastopal podpredsednik Vaso Lazarević. V novinarski loži je bilo poleg domačih tudi velika številna tujih novinarjev, ki so prišli nalašč za to priliko v Beograd.
Zasedanje je bilo otvorjeno takoj po prihodu zastopnika Nj. Vel. kralja, ki je prevzel pokroviteljstvo nad konferenco. Nj. Vel. kralja je zastopal njegov prvi adjutant divizijski general Milan Ječmenić, čegar prihod so pozdravili udeleženci konferenca z velikim navdušenjem. V ministrskih klopeh so bili v tem času poleg predsednika vlade ministri Božidar Maksimović, Žika Lazić, general Milovanović, dr. Milorad Djordjević, Juraj Demetrović, dr. Fran Novak in Milan Ulmansky. Po prihodu kraljevega zastopnika so zavzeli za predsedniško mizo svoja mesta predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi, sir Sandeman Allen, pred-

sednik konference in vodja angleške delegacije, ter predsednik naše delegacije senator dr. Velizar Janković. Na levi strani predsedništva je zavzel svoje mesto generalni tajnik konference Engenbay.

Ob vsej pozornosti je otvoril konferenco v imenu Nj. Vel. kralja in kot zastopnik zunanega ministra, minister za kmetijstvo dr. Kojić:

Minister dr. Kojić
otvori konferenco

Gospoda! Vlada kraljevine Jugoslavije izreka z globokimi simpatijami dobrodošlico v naši državi uglednim in odličnim predstavnikom parlamentov 20 narodov. Srečen in ponosen, ker morem v imenu kr. vlade otvoriti današnjo sejo enega največjih mednarodnih združenj, hitim da takoj poudarim, kako važno je to delo za vse človeštvo. Vprašanja, ki so na dnevnem redu 19. zasedanja mednarodne parlamentarne konference za trgovino, spadajo med najvažnejša in najtežja vprašanja sodobnosti. Pri svojih naporih, da doseže sporazum med predstavniki 20 parlamentov glede gospodarske obnove Evrope, denarne stabilizacije in gospodarskega napredka, sme mednarodna parlamentarna konferenca za trgovino že zaradi avtoritete in splošnega ugleda svojih članov računati na pomoč in skupno podporo vseh vlad, z željo, da bi obvladali vse težkote, v katerih se danes nahajajo.

Kr. vlada je krepko prepričana, da sta napredek in sreča posameznega naroda mogoča le z napredkom in srečo drugih narodov, članov velike družine narodov. Zato izreka mednarodni parlamentarna konferenci za trgovino zahvalo jugoslovenskega naroda za vse napore, ki jih je že storila in za tiste, ki jih bo še storila na poti k svojemu vzvišenemu cilju, ravnanju se pri tem po svojih velikih idealih solidarnosti in mednarodnega sodelovanja. Z najlepšimi željami za to veliko nalogo, ki je pred vami, odpiram v imenu svojega vzvišenega vladarja, Nj. Vel. kralja, 19. zasedanje mednarodne parlamentarne konference za trgovino.

Dr. Kumanudi o pomenu
zasedanja v Beogradu

Lanska mednarodna parlamentarna konferenca za trgovino je sprejela v Rimu sklep da bodi prihodnje zasedanje v Beogradu. Jugoslovski parlament je visoko počaščen, da ste to pot izbrali našo prestolnico, da boste tu razpravljali in iskali ureditve vseh tistih velikih, smeli bi reči, najpomembnejših in najosudnejših problemov sodobnega življenja narodov in človeških skupnosti, problemov, ki so se z dosegom silovitostjo pojavili povsod, kjer živi človeški rod. Zadržuje samo pogledati program vaših del, da se takoj dobi prepričanje, da ste vi, narodni zastopniki vsega sveta, resno zgradili jedro vseh nezdravil in nevarnih pojavov, ki ogrožajo gospodarski napredek, ter prevzeli veliko in odgovornost polno dolžnost, da jih z vseh strani in s temeljno pročitno, da se dosežejo praktične in plodovito izvedljive solucije.

Dovolite mi, da vam že v samem začetku tega težkega dela izrazim v imenu renata in narodne skupščine kraljevine Jugoslavije toplo hvalečnost za pozornost in odlikovanje, ki ste ga nam izkazali s svojim prihodom. Dalje bi hotel, dragi gostje, izraziti željo, da bi se iz te dvorane ob sklepu posvetovanja vrnilo domov z mirno zavestjo, da ste s svojim bogatim izkustvom političnim in zakonodajalcev ter s širokim poznavanjem vseh vprašanj, ki so na dnevnem redu, pripomogli, da se zanje dobe pravi in odresilni odgovori.

Beograd je poklican za najuglednejši kraj za sestanke tako odličnih parlamentarcev, že zato, ker je v mejah tistega konca Evrope kjer se morda najkautnejši del sodobnih gospodarskih komplikacij in kriz orišuje v jasnih in določnih črtah.

Podunavska kotlina, kamor spadamo tudi mi kot pretežno poljedelsko središče, čuti bolj in huje vse neposredne udarce ter vse bližnje in daljne reperkusije splošnega kaosa na svetu, tako glede proizvodnje, kakor tudi glede izmenjave blaga. Zakaj države, ki se tod nahajajo, se razlikujejo od industrijskih, ker zaposlujejo v službi poljedelstva ogromne množice svojega prebivalstva. In ker mora ta vrsta proizvodnje zadovoljiti najpoglavnejše življenjske potrebe vseh narodov in vseh držav, pomeni kriza, kadar se razvname na tem področju, splošno bedo in nesrečo.

Cisto pravilno je prišlo do zaključka, da si gospodarske obnove Evrope, z njo v zvezi pa tudi ostalih kontinentov, ni moči niti predstavljati, kaj šele izvesti, če ne izviremo pri samem izviru vseh kriz. Ta izvire-

pa brez dvoma obubožanje in postopno propadanje kmeta. Če se ne najde pot in če se ne odpravijo ona zla, v katerih tone kmet tako kot pridelovalec, kakor konsument in dolžnik, se ne smemo zanašati ne upati, da bi se industrijski, bančni, trgovski, obrtniški in delavski sloji v mestih mogli rešiti okovov, ki jih neusmiljeno duše.

Res je, da tvori gospodarstvo celoto, saj so vsi njegovi deli med seboj zvezani in drug od drugega odvisni in blagostanje je nemogoče brez pravilne in uravnotežene izmenjave blaga, toda, kadar nastopijo tako usodni preobrati kakor danes, takrat je glavno, da se začne najprej zdraviti najbolj nejni del tega organizma. Samo iz vasi — to se najbolje kaže v srednji in balkanski Evropi, kjer se zdaj mudite — lahko pride splošno ozdravljenje in zboljšanje tako na gospodarskem, kakor na finančnem in socialnem polju. Plemenita in plodna Briandova misel o evropski uniji, zasnovani na gospodarski antanti evropskih držav, se gotovo ne bi mogla nikoli uresničiti, pa tudi če bi jo države dejansko sprejele, brez premišljenega načrta o ureditvi razmer in o obnovi blagostanja pred vsem v poljedelskih državah Podunavja, in to s poprejšnjim sodelovanjem in z zvezo med njimi.

Naj tej poti je Mala antanta že pokazala v kateri smeri je treba iti. Z ženevskim dogovorom februarja 1933 je razen politične skupnosti ustvarila tudi temelj gospodarske zveze. Statut Male antante, dovršeno popoln vzorec pokrajinskega pakta, obsega in koordinira gospodarske interese češkoslovaške, Rumunije in Jugoslavije, med katerimi sta poslednji dve pretežno državi s poljedelsko proizvodnjo in predvideva posebno aktivno sodelovanje med združenimi, posebej še z neposrednim kontaktom med proizvajalskimi in konsumentskimi združenji.

Ta primer gospodarske Male antante in samo to stran problema sem omenil samo zato, ker je to prvi in odločilni korak, da se s pozitivnimi ukrepi vsaj delno, s sporazumom, omejenim samo na tri države, človeštvo iztrga iz kaosa, ki vlada širom sveta. Pri tem načinu reševanja agrarne krize boste imeli priliko dati časa ustavit se pri diskusijah o referatih, ki so pred vami.

Toda, gospodje vi se niste omejili na okrog okvir vprašanj in se ne gibljete samo v krog problemov iste vrste. Na programu beogradske konference je v prvi vrsti gospodarska obnova Evrope, toda z obilno in raznovrstno serijo ukrepov, s katerimi naj se to doseže; to so trgovinski odnosi, regio-

nalni pakti, železniški aranžmani, poljedelski krediti z nizkimi obrestmi, organizacija javnih del. V tem obsežnem programu zavzema važno mesto eden izmed temeljnih in najbolj zapletenih problemov sedanjosti, ob katerem so si polomili zobe od svetovne vojne pa do danes največji učenci in strokovnjaki sveta, ko se jim ni posrečilo dograti dogmatske rešitve, ki bi se ji vsi uklonili. To je stabilizacija denarja, o čemer se poročilo Paula Renauda, bivšega francoskega finančnega ministra, pričakuje z največjim zanimanjem, sodeč po polemiki, ki jo je odlični poročevalec zbudil v javnosti še pred objavo tega poročila s svojimi idejami ob tej temi. Naposled je na dnevnem redu, čeprav ne v neposredni zvezi s temi najvažnejšimi življenjskimi vprašanji, tudi izenačenje zakonodajstva o avtorskih pravicah.

Naštel je glavne točke tega programa zlasti zato, da da bo vsakomur jasno, da naša mednarodna parlamentarna konferenca tudi topot kakor vselej doslej pojmuje svojo nalogo s popolno resnostjo, ki je je vredna, in da se vprašanj, ki se z njimi bavi, ne ogiba, temveč se jih direktno loti.

Hotel sem s tem izvajanjem tudi pokazati, da je zelo daleč od resnice tisto dokaj razširjeno mnenje, da parlamenti in parlamentarci niso sposobni za razpravljanje, kaj šele za dognanje rešitev strokovnih problemov. posebno tistih, ki so gospodarskega, finančnega in socialnega značaja. Če bi bili potrebni dokazi o nasprotnem, jih daje že dolga vrsta teh docela specializiranih, dobro proučenih in čvrsto argumentiranih poročil in predlogov, ki jih bomo slišali na naših sestankih. Sestavili so jih pa dobri in resni poznavalci, ki delajo čast parlamentom držav, katerim pripadajo.

Najčistej prideta slabost in nezaposlenost predstavnika režima odtod, da se le preveč časa, pozornosti in truda posveča ne tistemu, kar je bistveno in vsebina narodnega življenja, narodnih potreb, narodnega stremeljenja, — temveč nesmotrnim političnim debatam in preprirom glede

malenkostnih vprašanj nebistvenega značaja.

Kadar krene parlament z velike in široke glavne nacionalne poti in zaide na krevljuje ozke steze, mora izgubiti prestiž in ugled, pa čeprav bi bil sestavljen iz najsposobnejših, najznamenitnejših in najboljših ljudi dotičnega naroda.

Usoda nas je obsodila, da živimo v dobi po dolgotrajni, krvavi in dragi vojni, ki je porušila takorekoč vse temelje, na katerih je bil dolga desetletja zgrajen gospodarski in družabni sistem. Vojna je nezgodljivo povzročila mnogo kje ustvarjanje novega gospodarskega sistema in ureditve, skoraj i materialno i psihološko novega sveta. Ali bi bilo možno, da bi se v vseh teh preteših, izpremebah in preobrazbah, ki so nastale, povsod ohranil neizpremenjen parlamentarizem popolnoma starih metod, običajev in nazorov? Narodi morajo imeti takšna svoja predstavišstva, ki ustrezajo svojemu času in korakajo z njim. Danes — ta »danes« se začelja z letom 1918, koj po končani vojni, kije je njegov konec, se pa še ne vidi — tirajo gospodarske, finančne in socialne zahteve in potrebe neodljivo vse drugo nazaj. To je splošen pojav, o katerem mora parlamentarni sistem voditi račun, ako hoče resnično služiti svojemu narodu. Z zadovoljstvom naglašam, da poznamo narodna predstavišstva, ki svojo dolžnost tako tudi vrše; naj mi bo dovoljeno naštet med njimi tudi sedanje jugoslovensko predstavišstvo.

A mednarodna parlamentarna konferenca za trgovino in parlamentarci vseh držav, ki jo tvorijo, so kjerkoli so se sestali, tako tudi zdaj v Beogradu in popreje, to od vsega početka pravilno in pametno vselej pojmovali. Zato dela ta ustanova dragocene in delanske usluge vsem narodom, zato bodo pa tudi rezultati beogradske sestanke zanesljivo trajnega pomena. V tem prepričanju vas v imenu jugoslovenskega parlamenta pozdravljam in vam želim ves uspeh pri delu.

Pozdrav in želje Francije

Francoski delegat, senator in bivši minister Georges Leredu je imel tale govor:

Gospod odposlanec Nj. Vel. kralja! Zdal, ko jugoslovenska država po vzvišeni želji svojega kralja izkazuje 19. mednarodni parlamentarni konferenci za trgovino svojo gostoljubnost, želim, da se ji v imenu francoske delegacije kar naitopleje zahvalim in da izrazim njenemu vladarju naše najgloblje spoštovanje. Kako tesni so stiki med Jugoslavijo in Francijo! Kolikšno je število vaših ljudi, ki so se zatekli na našo Sorbonno, kjer je od nekaj silja luč človeške misli! Kako lepe spomine vežemo na francoski zavod, v katerem se je izobraževal blagopokojni kralj Peter, vzvišeni oče jugoslovenskega kralja Aleksandra!

Gospod! Narodi ne morejo od danes do jutri izpremeniti pravcev svojega delovanja, prav tako pa tudi ne osnov sveta. Najstrašnejša vojna je od temelja uničila človeško delo in mu dala novih smeri. Zdal gre za to, da po tej poti nadaljujemo, pa čeprav bi spotoma omagal. Mi, ki smo to delo prevzeli vemo, kako težka je naloga. Zato polagamo vanjo vse svoje sile in vso bratsko solidarnost. Glejte, kako se zgodovina ponavlja! Pred približno 500 leti se je vršil stasek trgovcev, katerega so se udeležili skoro vsi evropski narodi ob Sredozemskem morju. Zgodilo se je to po končani stoletni vojni. Denar je izgubil vsako veljavo, bogastva so se razpršila na vse vetrove. Padla so bogata podjetja, propadali so trgovci. Tedaj je beneški kardinal Paolo Frigoro prišel na misel, naj bi se trgovci, državniki in menjaki sestali

z nalogo, da prouče nov gospodarski red, ki naj položi trajne temelje mednarodne trgovine. Ta sestanek se je vršil v Genovi 29. oktobra 1445. Zdal v 20. stoletju se mudimo z istim vprašanjem.

Naš sedanji sestanek ima za nalogo, da vzpostavi in izravna nered v gospodarstvu. To je težka in resna naloga. Kar pa daje našemu sestanku še posebno obelodaje, je duševno edinstvo in skupna misel vseh delegatov, da z združenimi naporii naldejo rešitev najtežjih vprašanj sodobnosti. Vse svoje misli hočemo posvetiti napredku. Pred svojimi nalogami ne bomo klonili. Kako je že rekel neki pisec: Dvignimo svoje glave, da razširimo svoje obzorje! To razpoloženje je bilo še na vseh naših do sedanjih 18 konferencah. S tem razpoloženjem prihajamo tudi mi francoski parlamentarci, ki dobro vemo, da je zdaj pred vsem potrebno sodelovanje vseh in vsakega. Vse naše delo naj ima ono in edino svrhu, da okrepmo in zavarujemo mir na svetu. Določitev Beograda, to smo storili v Rimu, kot mesta, kjer naj se sestane sedanja konferenca, je v popolnem skladu z razpoloženjem, ki vlada danes tukaj. Prestolnica Jugoslavije in vsa zemlja nas spominja na to, da obstoja življenje narodov in življenje posameznikov v stalnih in neprestanih upanjih. Upati, delati in uspeti! To je geslo, ki ga nam predpisuje zgodovina. V takih okoliščinah hočemo delati in združiti svoje misli in sprejeti sklepe, ki jih od nas pričakuje velika družina človeškega rodu.

Anglija pričakuje uspeh

Predsednik angleške delegacije John Sandeman Allen je imel tale govor:

Predvsem spregovorim nekaj besed o sami konferenci, želim, da v imenu svoje delegacije izrečem, kolikšno spoštovanje čutimo do vaše prekrasne domovine. Ob enem izrekamo vašemu vladarju in vsemu jugoslovenskemu narodu, kako je ves angleški narod zadovoljen, da sta se na vašem ozemlju zaročila naš princ Jurij in princesa Marina. Prepričan sem, da je kraljevska rodbina tudi pri vas kakor pri nas tesno zvezana z narodnimi tradicijami. Naš princ Jurij je zaradi svoje delavnosti, zaradi svojega simpatičnega nastopa, zaradi zvestega izpolnjevanja svojih dolžnosti med angleškim narodom splošno priljubljen. Kolikor nam je znano, vemo, da gre pri tej zaroiki v pravem pomenu besede za prava srčna čuvstva. Naj bo njuno življenje dolgo in srečno in za blagoslovom ožarjeno! (Splošno odobravanje.)

Sestali smo se tu, da proučimo prav es-

ne stvari. Gre za vprašanja, ki živo zanimajo narode in vse človeštvo. Stojimo pred mnogimi in najtežjimi vprašanji. Ko smo se lansko pomlad sestali v Rimu, nam je bilo jasno, da bo usoda mnogih vprašanj odvisna od svetovne gospodarske konference, ki je bila junija in julija v Londonu. Vse je kazalo, da stojimo tedaj pred novim sporazumom. Nepremišljeno stališče USA pa je pokopalo vsa naša upanja. Navzlic temu smo nadaljevali svoja prizadevanja. Vsem je znano, da je mnogo vzrokov sedanje valutne in gospodarske stiske, poglavitni vzroki naše skupne stiske pa so ti:

- 1) Svetovna vojna je prevrnila sistem sveta v mnogo večji meri, kakor smo tedaj mislili;
2) Velike dolgove, ki bi se bili lahko sami likvidirali, bi bili morali že v samem začetku uničiti. Vojni dolgovi so namreč samo enostranski odnosi. Hkratu z njimi pa je padla tudi vrednost zlata, kar je imeo

še težje posledice;
3) neekonomskc industrije, carinske omejitve in avtarktični poizkusi po vsem svetu so povzročili, da je postal položaj še slabši, kajti nihče ne more prodajati, če istočasno ne kupi;

4) razni rešilni poizkusi so uvedli razne fiskalne, gospodarske in valutne metode. Vse to je stanje samo še poslabšalo, ker so se države s temi poizkusi odvajale od preizkušenih temeljev gospodarskega življenja.

Sedanja konferenca mora tej stiski posvetiti vso pozornost. V mnogih državah skušajo neki krogi diskvalificirati parlamentarni sistem. V tem greše. Mi ne moremo odkloniti načel parlamentarne vladavine, pač pa njeno slabo izvajanje. Parlamentarni sistem se v mnogih državah izvaja na način, ki ne odgovarja psihologiji dotičnega naroda. V mnogih državah se tudi še ni razvil do svojega popolnega in neskaljenega izraza. Kjer parlamentarni sistem pravilno izvajajo, pomeni tako za tiste, ki se ga poslužujejo, kakor za narod najpopolnejše jamstvo. Svobodšine so izravnane. Med svobodnimi državljani se izmenjavajo nazori in mišljenja. Istočasna lojalnost od naroda in vladarja prinaša samo koristi. Tu smo se sestali kot parlamentarci v dobri veri, da bo konferenca, ki to pot ne bo v objemu lokalne politike, rešila važna in težka gospodarska vprašanja in dobiti vsega človeštva.

Gospoda! Prepričan sem, da bomo našli osnovo svojega splošnega napredka. Nad bodo sadovi našega dela takj ali takj, vendar želimo, da se iskreno zahvalimo za sprejem ob prihodu v Jugoslavijo in da pošilemo javnosti naše iskrene želje za napredek kraljevine Jugoslavije in njenega plemenitega naroda!

Kratek
madžarski pozdrav

Madžarski delegat, poslanec baron Lany, je bil kratek: Dovolite mi, da bom čim enostavnejši in čim krajši. Ker je zdaj najbolj potrebno, je zaupanje. Odstraniti moramo bojazen, ki se polšača širokih krogov. Vsi, ki so dobre volje, se morajo združiti v borbi za boljšo bodočnost. Govornik se je na kraju zahvalil za prisrčni sprejem.

„Srečni, ker smo se
sestali v Jugoslaviji!“

Predsednik japonske delegacije marki Masauti Hašisuka je izpregovoril naslednje:

G. odposlanec Nj. Vel. kralja! Ekscelexcel! Gospoda! Dovohte mi, da spregovorim kratko v imenu japonske delegacije. Predvsem se zahvaljujem predsedniku narodne skupščine in kmetijskemu ministru, ki sta nam tako prisrčno sprejela pri našem prihodu v to državo.

Ni treba, da ponovim, kolikšnega pomena je ta konferenca in kolikšne koristi bo za dobrobit človeštva in za okrepitev miru na svetu. Že od leta 1917, ko se je vršila tretja konserenca tega združenja, pošljia Japonska redno svoje delegate na zasedanja, ki se vrše v raznih krajih sveta. Letos smo posebno srečni, ker smo prispeili v Jugoslavijo. Konferenca sama je ogromnega pomena za odstranitev gospodarskih in finančnih stisk na vsem svetu. Vršil se v času, ko skušajo vsi narodi na vse mogoče načine, da pomagajo drug drugemu pri odstranitvi te stiske in težkoč.

Želim naglasiti, da smo posebno srečni, ker smo se sestali v prekrasni jugoslovenski zemlji. Vemo, da se Jugoslavija nahaja pred vrati bližnjega Vzhoda in da se je v zadnjem času z veliko nagluc razvila v kmetijsko državo. To s posebnim veseljem pozdravljamo.

Pržili smo semkaj z velikimi upi na uspeh konference in še s posebnim zadovoljstvom, ker nam je dana prilika, da obiščemo to lepo državo. Na konferenci bomo razpravljali in proučili pet glavnih vprašanj. Mislimo, da bo naše delo bogato obrodilo.

Poljsko priznanje
Jugoslaviji

Poljski delegat, senator Vankowicz se je zahvalil za prisrčen sprejem. Vse pravice za kongres so bile izvršene z vestno natančnostjo, za kar gre posebna hvale generalnemu tajniku konference, g. Baiéju. enemu izmed glavnih pobornikov mednarodne parlamentarne konference za trgovino, ki je delal na tem polju že pred 20 leti. Sedanji sestanek nam nudi možnost, da si od blizu ogledamo ogromni napredek, ki ga je jugoslovenski narod do-

Pogel v večletnem inroljnbnem delu v me- jah uednjene Jugoslavije. Kakor smo se med svetovno vojno čudili vztrajnosti in požrtvovalnosti srbskega vojaka, ki je pod vodstvom svojega kralja-junaka in s svojo brezemnejno ljubeznijo do domovine z orožjem orodja črtal meje velike Jugoslavije, tako vidimo danes, kako tekmu- jejo jugoslovanski državljani, da izpopol- nijo svojo zgradbo z blagostanjem in kul- turo. Kljub vsem teženostim in stiskam, ki davijo predvsem kmetijske države, vidi- mo, kako se to dela in ustvarja, kako ra- stajo materialne dobrine in cvetejo tudi umetnosti in znanstvo.

V takšni sredini smo se zdaj zbrali predstavniki 30 parlamentov, prešinjeli sloge in edinstva. Naš končni cilj naj bo splošni mir in blagostanje vseh narodov!

Romunija in regionalni pakti

Predsednik rumunske narodne skupščine Savcanu je imel daljši pozdravni govor tehtne vsebine. Rumunija je bila ena prvih, ki je predlagala regionalne pakte. Semka spada najprej pakt o agrarnem bloku, ki je združil države vzhodne in jugovzhodne Evrope. Nekaj podobnega je storila Velika Britanija s sporazumom v Ottawi. V Ouhychu je Belgija, Nizozemska in Luxem- bourg sklenili podobno regionalno pogod- bo. Španija in Portugalska nastopata skup- no. Države Male antante so sklenile svoj regionalni gospodarski pakt v Ženevi. V Rimu so se združile Italija, Avstrija in Ma- darska. Balkanski pakt na je gospodarska združil Jugoslavijo, Grčijo, Turčijo in Ru- munijo.

Nato je govornik navedel, kako je Ru- munija leta 1919 razlazila velika posestva in jih razdelila med male kmete. To ni bila posledica svetovne vojne, pač pa akcije, ki jo je rumunski parlament zahteval že leta 1914. Govornik je dalje omenil tesne rodinske stike, ki vežejo rumunsko in ju- goslovensko vladarsko hišo in skupnost orožja v preteklosti. Na Kosovem polju so se na strani srbske vojske borili tudi ru- munski oddelki pod vodstvom kneza Mir- jeaja. Svoj govor je zaključil z vzklikom kralju in Jugoslaviji.

ČSR in gospodarska kriza

Češkoslovaški delegat, predsednik češko- slovaškega parlamenta Josip Stivina je v pozdravnem govoru omenil predvsem stike, ki vežejo češkoslovaški in bratski ju- goslovenski narod. Gospodarska vprašanja so postala vprašanja mednarodnega sode- lovanja ne glede na to, ali gre za uvoz ali za izvoz, za kredite ali valute, za težave mednarodne trgovine, za delavska vpraša- nja ali za borbo proti druginji. Mednarod- na parlamentarna konferenca za trgovino spada med prve mednarodne ustanove z nalogo, da rešijo ta velika vprašanja so- dobnosti v korist vseh narodov. Naša kon- ferenca se je zdaj sestala sredi ogromnega zgodovinskega procesa. Zelim, da bi olaj- šala rešitev in da bi dosegla čim večji uspeh. Moja domovina, je dejal govornik, ki jo je gospodarska kriza še posebej hudo zadela, posveča delu te konference največ- jo pozornost in bo važna za vse, kar naj omogoči boljše čase in lepšo bodočnost.

Vsi govori so bili sprejeti in tudi več- krat prekinjeni z odobravanjem, posebno še, kadar so delegati izpregovorili o Ju- goslaviji. Po izjavi h čsl. delegata je pred- sednik dr. Kumanudi zaključil slavnostno sejo.

Prva resolucija

Ob 16. je bila prva seja odbora za gospo- darsko obnovo Evrope. Predsedoval je an- gleški delegat sir Allen. Glavno poročilo je podal jugoslovenski delegat, bivši minister dr. Velizar Janković. Govoril je o vprašanju regionalnih gospodarskih paktov.

V živahnem razpravo so posegli španski delegat Estoleras, francoski delegat Hy- mans, bolgarski delegat Mušanov, grški de- legat Evlandios in češkoslovaški delegat Slavik. Po končani razpravi so sprejeli to- le resolucijo:

Regionalni pakti imajo svoj raison d'être in so koristni, če posepejajo: 1. združevanje držav, ki so si po svoji gospodarski strukturi sorodne. To velja zlasti za sosedne države in za učinkovito gospodarsko obno- vo njihove politike; 2. da omogočijo carins- ko zbliževanje med državami in obnovo mednarodnega trgovinskega režima.

Nato je češkoslovaški delegat dr. Slavik predčital poročilo, ki ga je sestavil njegov oboleli tovariš Stodola. Poročilo se je nana- šalo na vprašanje o izmenjavi gospodarskih dobrin. — Prihodnja seja bo jutri ob 10. Na dnevnem redu bodo nadaljnja poročila o gospodarski obnovi Evrope.

Poklonitev na Avali

Predsednik vrhovnega odbora mednarodne parlamentarne konference za trgovino in vodja angleške delegacije na tej konferenci sir John Sandeman Allen je od- šel z angleškimi delegati danes dopoldne na grob Neznaneja junaka na Avali in polo- žil najn krasen venec.

Popoldne so tudi delegati drugih držav odšli na Avalo k spomeniku neznaneja vo- jaka, na katerega so položili vence ob prisotnosti zastopnikov naših vojaških ob- lastev.

Poljsko odlikovanje naših parlamentarcev

Poljski poslanik dr. Schwarzbarg-Gün- ther je privedil kosoil v čast poljskim dele- gatom. Kosila so se deležili tudi pre- sednik senata dr. Tomažič, podpredsednik narodne skupščine dr. Kosta Popović, sena- torja Svelozar Tomić in M. Popović in na- rodna poslanka Ante Kovač in dr. Dragotin Jevremović.

Poljski poslanik je po koe-h izročil ju- goslovenskim parlamentarcem odlikovanja, s katerimi jih je blagovolil odlikovati pred- sednik poljske republike. Odlikovani so: z redom Polonije Reskizitaj E. stopnje pred- sednik senata dr. Tomažič, z II. stopnje pred- sednik narodne skupščine Kosta Popo- vič in s III. stopnje vsi ostali.

Novo vodstvo CMD

Za novega prvemestnika je bil na večrajšnji glavni skupščini izvoljen inž. Janko Mačkovšek

Vrhnika, 16. sept.

Danes se je vršila na Vrhniki letna skupščina družbe Sv. Cirila in Metoda. Udeležili so se je mnogeštevilni delegati podružnic iz vseh krajev dravske banovine. Ko so prispeli ob 8. jutraj z vlakom na Vrhniko, jih je na postaji sprejelo večje število občinstva s šolsko mladino, ki je tvorila pri izhodu špalir ter navdušeno pozdravljala go- ste. Na pozdrav vrhniškega župana mag. phar. Hočevarja sta se zahvalila dvorna dama ga. Tavčarjeva in pose- vodeči podpredsednik CMD direktor dr. Dolar.

Skupščina se je vršila v narodni šoli, kjer je bilo najprej v telovadnici zaup- no zborovanje. Tudi tu je pred šolo tvorila mladina špalir in je z malimi trobojkami živahno pozdravljala dolele delegate in pokrovitelje.

Velika udeležba delegatov je bila živ dokaz za izredno zanimanje, ki je vlada- lo za današnje skupščino. Vedelo se je o raznih trenjih v družbi sami, toda na zaupnem zborovanju kakor tudi na skupščini sami, kjer so bile razprave precej burne, so bila razčiščena vsa vprašanja in se je naposled pokazalo popolno soglasje.

Na predlog verifikacijskega odbora je bilo sklenjeno, da se izvoli poseben kandidacijski odbor, ki naj sporazumno sestavi listo nove uprave CMD, tako da bo mogla biti sprejeta z vzklikom. Med časom, ko so se vršile te formal- nosti, je bilo podano na skupščini tajni- ško in blaginjsko poročilo. Obe sta bili po kratki debati sprejeti z zadovolj- stvom in je bila blaginjsko izrečena še posebna zahvala.

Volitve so se vršile sporazumno in z vzklikom. Najprej je bila na predlog

dr. Zalokarja dosedanja predsednica dvorna dama dr. Tavčarjeva ob burnem vzklikanju vseh prisotnih izvoljena za častno predsednico. Z enako velikim odobravanjem je bil nato sprejet pred- log za izvolitev za prvemestnika CMD inž. Janka Mačkovška. Aplavz je bil gromovit. Prav tako so bili soglasno sprejeti ostali predlogi za izvolitev čla- nov glavnega odbora, nadzorstva in raz- sodišča. Pri tem je treba pripomniti, da se je moral letos zaradi izpremembe pravil izvoliti celoten odbor in ne, kak- kor doslej, samo gotovo število njego- vih članov namesto odstotpihših.

V odbor so bili izvoljeni poleg dvor- ne dame Tavčarjeve in inž. Janka Mačkovška, dr. Simon Dolar, dr. Janko Kersnik, narodni poslanec Ivan Prekor- šek, Miroslav Seneković, gospa Potoč- nikova, nadzornik Tomažič iz Maribora, šolski upravitelj Anton Hren, Viljem Rohrmann, Mirko Gruđen, akademik Ur- šič, postajenačelnik v pokoju Ludvik, prof. Kolar, dr. Vasič in prosvetni šef Breznik. Nato sta bila izvoljena v vzkli- kom tudi dosedajni nadzorstveni odbor in razsodišče.

Razprave, ki so se razvile na jav- nem zborovanju, so bile izredno živah- ne in zanimive, saj so se raztegnile da- leč preko določenega programa, tako da so mogli položiti vence na Cankar-jev spomenik in na Kotnikov grob, na- mesto ob določenem času šele ob pol 5. popoldne.

Skupščina je potekla tako, kakor so hoteli vsi, ki ji že zelo dobro. Upati je, da bo odsele svoje delo še bolj pospešila in da pride nazaj vendarle do zaze- ljeneja cilja. Podrobno poročilo bomo objavili jutri.

svojem gozdnem pobožju je bil Veliki vrh neznan, zapušen le zaradi pomanjkanja planinske postojanke!

Slovenjebistriška podružnica SPD je le- tos pogumno začela stavbo, ki je sedaj vkljub neugodnemu vremenu v kratki do- bi treh mesecev dogotovljena. Izredno leni dom ima poleg dveh gostilniških sob še 10 posameznih sob, poleg skupnih prenočišč ter postranskih prostorov. Po načrtu inž. Jelencu iz Maribora sta delo v največje z- dovoljstvo opravila zidarSKI polir Fruga iz Slovenske Bistrice in mizarSKI mojster Sto- par iz Oplotnice. Planinski dom bo slo- vesno odprt prihodnjo nedeljo.

J. Tomažič

ZOBAR
PUHER MIHAEL
DRZ. IZPRASANI DENTIST
večletni volonter državne zobozdrav- niške univerzitetne klinike v
Berlinu
JE OTVORIL
vojo ordinacijo v I. nadstropju
Poljanska c. 1, Peglezen

Zbor naših igralcev

Ljubljana, 16. septembra.

V zborovi dvorani v opernem gledali- šču se je dopoldne vršila redna letna skup- ščina ljubljanske sekcije Združenja gleda- liških igralcev. Predsednik Drenovec je v otvortvenem govoru v kratkih oblikih naslikal teški položaj vseh delovnih stav- no in izredno teški položaj, v katerega so zaradi vseobse krize zašli gledališki igralci. Tajnik Jermian je nato podal ob- širno in izčrpno poročilo o delu sekcije in o kongresu, ki se je nedavno vršil v Skoplju.

Med najvažnejšimi pridobitvami, ki so jih naši igralci dosegli v zadnjem letu, je brez dvoma na prvem mestu nova ureba o pokojniskem skladu, ki se deli v osrednji sklad s sedežem v Beogradu in v podporni sklad, ki je pridružen Mirovin- skemu zavodu članova Narodnog kazali- šta v Zagrebu. Dne 11. julija so Službene novice objavile to urebo o pokojniskem skladu, katerega člani morajo biti vsi igralci kraljevine Jugoslavije in v katere- ga se stekajo predvsem dohodki od tak- na vstopnice, prispevki članov, dohodki dveh predstav na leto, ki jih mora dati vsako gledališče v ta namen, in naposled volila. Za negralsko osebo pa se je v Zagrebu osnoval poseben podporni sklad pri Mirovinskem zavodu, ki obstoji že 50 let in ima okrog 5 milijonov kapitala. V tem skladu se lahko zavarujejo vsi člani osrednjega sklada in vsi prevedeni neme- ščenci gledališča. Pravilnik o poslovanju je prosvetni minister že potrdil, zdaj čaka samo še odobritve finančnega ministra. S tem je končno rešeno vprašanje pokoj- nin za igralce in sploh za vse osebe ju- goslavenskih gledališč. To je po 15 letih obstoja stanovske organizacije igralcev največji uspeh, za katerega gre v prvi vrsti za- sluga Nj. Vel. kralju, ki je pokrovitelj združenja in je v vseh ozielih zelo nako- njen igralcem. Za borbo proti brezposelo- sti, ki se bo z leti gotovo še poostrija, skrbi poseben sklad za brezposelne, kate- raga ustanovitev je odobrila prosvetni mi- nister lani. To je ustanova združenja, ki se financira z dohodki umetniških poslo-

valnic, s prispevki članov ter z odstotki, ki so jih dolžni plačevati od svojih anga- žmanov vsi tuji umetniki, ki gostujejo v naši državi. Po pravilniku ima vsak član, ki je neprostovoljno postal brez posla, prva dva meseca pravico do polne, nasled- nja dva meseca pa do polovine podpore. S časom, ko bo sklad narasel, bo lahko tudi v večji meri deil podpore, tako da bo lahko igralcem služil tudi v primeru meznega ali kakšnega drugega stanov. skega gibanja. Prispevek za ta sklad je današnji zbor povisal od 5 na 15 dinarjev na mesec. V zvezi s tem se je ustanovila tudi borza dela, ki bo posredovala vse angažmane na odrih Jugoslavije ter bo sku- šala izvojevati tudi kolektivne pogodbe z upravami. Ko bodo urejena vsa gmotna vprašanja, se bo združenje lotilo gleda- liških umetniških vprašanj. Mnogo se je skupščina bavila s pojavom kartela uprav- nikov, o katerem je »Jutro« že poročalo in ki je na nekaterih gledališčih vsilil članstvu pogodbe, ki so naletele na splo- šen odpor. Po zakonu je vsakemu gospo- darju prepovedano, dati hlapcu pri odpu- stitvi službe slabo oceno, nekateri uprav- niki pa so s kartelom uveljavili prakso, da dajejo dobrin igralcem, ki jim niso simpatični, slabe ocene. Poleg tega si prizadeva kartel doseči, da se gledališki igralci prevedejo pod uradniški zakon. Soglasen protest je skupščina izrekla pro- ti nameri, da bi se za vsa gledališča tokrat Save uvedla enotna intendenca, za kar se zavzema upravnik zagreškega Narodne- ga kazališta Konjović. Narodno gledališče v Ljubljani mora zavoljo svoje posebne kulturne misije obraniti svojo neodvisno upravo. Živahno se je razpravljalo tudi o uredbi o draginskih dokladah, ki je čla- nice gledališč posebno hudo prizadela. Blaginjsko poročilo, ki izkazuje prav ugodno stanje denarnega gospodarstva, je podal Mencl, v imenu revizorjev pa je poročal prof. Šest. Po kratki debati, v katero so posegli Levlar, Saričeva, dr. Švara Gradiš, prof. Šest, je bil z navdu- šenjem izvoljen vese dosedajni odbor z Lujom Drenovcem na čelu.

Pa še eno o Bohinju in drugem

Po svoji podobi spada Bohinj med one kraje, ki imajo neko svojstveno lepoto, neko privalčnost, ki ni izrazna. Bohinj ima eno onih abolutnih lepot, ki ne dopu- ščajo primerjanja. Morda je kje še lepše, impozantnejše — kadar pa se ti Bohinj smehlja v solncu ali pa te gleda mrko temna modrina njegove vode, ko teži obli- ki preprozaje skalne robove — tedaj ti go- vori v tisočih narečnih svoj nemi govor, če ga znaš umeti. Zato te pa tembolj jedko prizadene, če ugledaš tu in tam sledove človeških rok (in možgan), ki so pravi po- smeh Bohinjškemu jezeru, temu očesu na- ravnave. Že od nekdaj je dajala cerkva sv. Janeza vzhodnemu koncu jezera poseben čar. Njene stare zidine s stolčno patno so se skromno družile zelenju in skalam. Kar se ti spomni nekdo: obnovirano cer- keve, omet odpada! Prav tako! Ampak za- vedati se je treba, da se mora to storiti na način, ki bo ustrezal in ki bo varoval njeno prvotno lice. Če jo pogledaš danes, je vseeno katera letnica je na stolpu — obnovljena je na tak način, da ima vsit, kot bi jo postavili večraj. Morda edino zi- dava in nekaj fresk, ki so jih pustili v mi- ru, se »poninjata na to, kaj je ta cerkev bila. Leni sivi robni kamni so prebeljeni, da ni sledu o njih. prav tako fundamnt stol- pa — vse se blešči v neki zopni polizani beli barvi z zelenimi obroki (!) in seveda priča o okusu posebne vrste.

Pribežimo tako čudno »okusno« obnavlja- nje starinskih stavb bi se moralo korenito zajeziti. Najsi so imele tu posla komisije ali posamezniki — kdor pozna lice od prej, mi bo pritril, da je pri današnjem izgle- danju cerkve vseeno, če stoji tam ali ne. Delo ne opravičuje ničesar — če se kaj naredi, naj bo narejeno v redu in stilu — vse drugo je odveč, bolje nič. In kam so izginle vse stare vrbe, ki so dajale tak lep okvir jezeru? Baje so nadle kot žrtve — razgleda. Na mesto njih — prišlo — kaj neki drugega — akacije. Smreke so padle po redu — zdaj jih nadomeščajo: dalje, cinije in kar je še drugih takih imen in znakov »olepšavanja«. Nisem proti napredu- ka, a treba je, da se graje škarpe itd. previdno, da se vedno sprti maskira, kar bi utegnili motiti prvotno naravno lice. Če se je kaj razrastle, naj se z umnim priskevanjem odbrži prvotna oblika. Tako delo, stane mnogo manj. Zakaj bi ne bil Bohinj nekako prvotno nadaljevanje pla- ninskega parka pri Sedmerih jezerih — ne v tako strogi obliki, a vendar v načinu, ki vedno in povsod očituje, da se je to človek naravi približal z občudovanjem, ne pa s sekirno in kamnom. Ko bi se tak, na- ravnost in škodo obrnjen denar porabil za prospekte, bi prišli v Bohinj ljudje, ki bi ga cenili in od katerih bi imel tudi največje koristi — ljudje, ki bi njegovo lepoto znali ceniti — ne pa občajni letoviščarji, ki ob solnčnem vremenu kriče, ob prvem dežev- nem dnevu pa — potujejo!

V Bohinju je treba stremeti za tem, da se uredi neopazno, okrajnjski podobi pri- merno — Bohinj je ena tistih lepot, ki jih vsakršno olepšavanje in podčrtavanje uni- čil. Nebroj starih hiš, kozolcev in drugih stvari nam nudi možnost posnemanja pri

novih stavbah in adaptacijah ter se da združiti z novimi pridobitvami zidave, za- kaj ne držimo lica, ki je očitno edino pra- vilno. Potem se nam tudi ni baši ljudi, ki bi Bohinj ne spoštovali, kar se zadnji čas pogosto dogaja, da ne omenim predvsem »planincev«, ki se jim tudi Bohinj primeren kakaj več njihovega divjanja, preden jih sret oklene mestni žid. Potem, ko so spro- žili kupe kamenja in ko so jih oskrbniki in oskrbnice s težavo ukrotili, ko so po pla- ninskih knjigah z primernimi opazki do- kazali svojo plemenost in s šopi planink svoje botanično znanje — si v Bohinju pri- ča prizorom, ki si narekujejo vprašanje: po kaj so šli ti ljudje v njihove planine? Razvila se je nova generacija planincev, tako zvanj fejštantie in fejšt dekleta — celo pot smeji, govor (planincev, ki jih srečaš se ne pozdravi!) renomiranje in predvsem: iz vsake besede — »hece. Če ne znaš narediti »heca«, ni nič s teboj. Pet- je s kitaro, ki odmeva, od vrhov, je čisto v stanu prepoznati neurje. Da so kočje gra- jene solidno, dokazuje dejstvo, da so kljub brezobzirnemu lokutanju vrat in koreni- tnom bankanju z okovankami še niso po- drle. Čimbolj brezobzirno — tembolj trden mož, jeklen... Kaj je vsemu temu vzrok? Na planinah je svoboda!... Ali je pojim te svobode dejstvo, da smuč delati (ali lahko delaš) tam gori vese, česar doma ne smeš ali ne moreš? Skrajno bedasto je zaniče- vanje nekaterih »držni« ki pomilovalno gledajo one, ki gredo po »lahkih« potih in obratno. Pusti druga v miru! Hvaleženi ti bo za to. Pomisli, da hodi vsak, kot mu je dano in kakorkoli mu je v vsejje in za- dovoljstvo. Čim manj bo kdo skušal izraziti svoja »doživljanja« z besedami, tem večje je v glasnini: »E, lep, lep«, bodo nadalje- vali svojo pot... na komi je krivda? Mno- go ljudi, ki so krasno opisali svoje ture, sem srečal. A sledov o vtisu, ki sem ga do- bil iz opisov, nisem našel — ali oblačijo svoj značaj v praznično obleko, kadar pi- šejo z'i ključke glasove o planinah? Da! Varu! se ljudi, ki ne spoštujejo mokka pla- nin!

»Če prisluneh v gorski mojk, se ti nena- doma zazdi, da čuješ glasove — pa so le utrpli lastnega srca, in ta t'šina, kaj je to? Morda neznana želja, davcn vzdih, pravdja- ca iz starih dni...»

Tako je napisal dr. Kugy v svojem slo- vespevu Julijskim Alпам. Dolga leta je hodil med nje. —

Zakaj je to napisal? —

Nemška avtomobilska industrija

Berlin, 16. septembra. AA. Nemška avtomobilska industrija je v letošnjem juliju zaposlovala 91% delavstva, ki bi moglo imeti dela, če bi industrija delala s polno paro. Statistika navaja za lanski julij samo 54% no zaposlitev, v juliju 1932 pa samo 32% no.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Nove aretacije članov razpuščene VMRO

Izsleditev arhiva ilegalne VMRO — Vanča Mihajlov je odnesel v inozemstvo nad 30 milijonov levov

Sofija, 16. septembra. 1. Po odredbi vlade so policijske oblasti davi izvršile blokado Burgasa, Plovdiva in Sofije v namenu, da izsleditve predstavnik bivše ilegalne organi- zacije VMRO. V Sofiji so aretirali pri tej priliki 29 makedonstvujuščih. Pri večini iz- med aretirancev so našli skrito orožje ter tudi del arhiva razpuščene ilegalne VMRO. Vse aretirance so odvedli na policijsko di- rekcijo. Po zaslišanju so jih 19 izpustili, do- čim so jih 10 obdržali v zaporu in bodo ob- toženi po zakonu o zaščiti države. Tudi v Burgasu in Plovdivu so aretirali veliko šte- vilno pristavev VMRO ki bodo vsi že jutri izročeni sodišču, če jim bo dokazano, da so se pregrešili proti obtoječim zakonom.

O pobegu Vanče Mihajlova in njegove žene se doznavao nove zanimive podrobnosti. Po 19. maju, ko je bil izvršen državni pre- vrat, je Vanča Mihajlov živel v Sofiji. Go- vore, da je stanoval najpreje na periferiji mesta v hiši znanega makedonstvujuščega, ko pa mu je grozila nevarnost, da ga bodo odkrili in aretirali, se je preselil v hišo ne- kega bivšega zemljedelskega ministra Di- mitrija Gičeva. V tej hiši so se zbirali člani VMRO in tudi nacionalnega komiteja ma- kedonskih bratstev. Tu so razpravljali o vprašanju nadaljnje poslovanja VMRO. Kakor je ugotovila preiskava, so v hiši tega bivšega politika razmoževali tudi okrožni- ce z vsebino proti vladi Kimona Georgije- v. Razen tega so ugotovili, kakor se je tudi že govorilo javno v Sofiji, da je Vanča Mi- hajlov s svojo ženo, bivšimi člani VMRO ter nekaterimi bivšimi političnimi prvaki iz okolice bivšega zemljedelskega ministra Gičeva pripravil splošen prevrat. V početku

Mihajlov v Carigradu

Pariz, 16. septembra. AA. Iz Carigrada poročajo: Snoci ob 20. je prispel v Cari- grad Vanča Mihajlov. Spremljala ga je močna redarska straža. Kaže, da Mihajlo- va ne bodo izročili bolgarskim oblastvom in da ga bodo turške oblasti internirale nekje v notranosti turške republike.

Danes ob pol 3. se bo predvajala v Eli- nem kinu Matiel na programu ZKD vesela in zabavna burka »Veleturista«, v kateri igra glavno vlogo glavni komik Otto Wallburg.

Planinski dom pri Sv. Treh kraljih pred otvoritvijo

Zeleno Pohorje je vse posejano s pla- ninskimi kočami in domovi. Vse te pla- ninske postojanke leže ob glavni promet- ni črti od Maribora preko pohorskega gre- bona do Slovenjgradca, tako da imaš od ene do druge po 3 ure, razen nekaterih iz- jem. Čim dospel na višino okrog 1000 m, stopaš polagoma navzgor, da tega skoro ne opaziš, kakor po promenadi.

Od tega glavnega grebena pa se pribli- zo v sredini odceplja skupna Velikega vr- ha (1347 m) s Podvrhom ter se polagoma znižuje in prehaja v slovenjebistriško gričevje. Bistri potoki so skupno globoko razorali v več grebenov, ki vsi leže v smeri njihovega teka. Na oblih vrhovih in grebe- nih leži na sivem granitu rodovitna zem- lja za pohorske gozdove, obširne travnike in njive, nižje na ilovnato-apnenastem pa- su pa vinske gorice. Tako imajo mnogi kmetje svoje kmetije v vseh treh legah, vinske gore, polja in planinske gošče s svo- jimi vijoličasto pisanimi fratami. Vsa ta skupina je bila do malega skoraj nezna- na — čeravno skriva v sebi naravne lepote, zgodovinske dobe in njih spomenike, kakor morda nobeden del našega Pohorja.

Tako so odkrivali predvsem štiri prazno- dovinska gradišča na Tinju g. Walter Schmid in drugi; ob Bistrici so odkrili mra- mornat kamnolog iz rimske dobe, saj so vsi ohranjeni rimski spomeniki v Celju. Ptuju in po Pohorju od tod; tako je nekaj zazidanih v cerkev in zidove okrog njih na Tinju in Smartnu. Nad bistriškim šumom se dviga Aučnikovo gradišče s šte ohranje- nim pol metra visokim zidom. Vsa tla na vidnih terasah po tvoj korak — saj so baje v prejšnjem stoletju odkrili precej

Krasni razgled z Velikega vrha in Jezero za njim, s cerkvijo in zidanim križem na

Pohod rdečih križarjev

Tisoči so manifestirali za idejo človekoljubja

Ljubljana, 16. septembra. Danes so manifestirali rdeči križarji. Mnogo manifestacij smo že imeli v letošnjem letu, današnja je bila dosti skromnejša od drugih, pa vendar zelo lepa in učinkovita tudi brez pompa. Zlasti je še prekrasno vreme pripomoglo, da se je prireditve dobro obnesla.

Na lepo prirejenem oltarju pri spomeniku sv. Trojice na Kongresnem trgu je bila ob pol desetih maša. Služil jo je mestni župnik kanonik dr. Klinar. Pevski zbor »Tabora« je pel slovensko mašo svojega pevovodje Venturinjca. Vzdržal Kongresnega trga so bile razporejene dolge vrste pomladka in članstva RK, po Zvezdi in drugod naokrog je bilo zbrano številno ljubljansko občinstvo.

Dolg spreved

Takoj po maši se je razvil spreved. Otvorili so ga samarjani, noseči jugoslovnsko zastavo, prapor Rdečega križa in lovčev vrve, namenjen osvoboditelju. Za godbo dravske divizije, ki je, izvrstno vigrana kakor vedno, neprestano igrala korčnice, ter za predstavniki banovinskega in krajevne RK in številnimi predstavniki oblastev in organizacij sta se zvrstili četi samarjanov in samarjank, nato pa truma pomladka vseh ljubljanskih selskih zavodov in ostalo članstvo. Pri dolčenju za obhod je bila kar prekratka. Ko se je čelo spreveda za vrnilo proti Kongresnemu trgu so za laži odjelki šele nastopili pohod.

Pred magistratom se je spreved ustavila. Predsednik ljubljanskega podobora dr. Fetič je govoril pred spomenikom in se pčkolnil z vsemim: »Tebi, naš kraj Osvoboditelj, ki si opraviš vsa narola preko Golzde v svobodo, poklanjam Rdeči križ v znak hvaležnosti in ljubezni. Godba je zaigrala himno. Nato je sledila nadaljaja pot na Kongresni trg.

Zbor pred univerzo

Na belknu univerze se je zbrala množica predstavnikov: predsednik banovinskega odbora RK dr. Krejčí, a podpredsednik in spektorjem Westrom, tajnikom nadsvetnikom Škalarjem s člani uprave dr. Furlanom, blagajnikom Meškam, inspektorjem Gregorko, otrokovim učiteljem Kobalcem, ki je bano-

Govor predsednika dr. Fetičica

Mladi in stari se zbiramo danes z zasomom in navdušenjem pod jasno zastavo RK, največje človekoljubne in mirotvorne organizacije. Pod praprom RK se zbirajo po vsem svetu armade vseh onih, ki so plemenite duše, ki jim je usmiljenje s trepečim sočlovekom srčna potreba, vsi, ki jim je ljubezen do bližnjega sveta stvar. RK, čegar zastava nas družuje, je univerzalna človekoljubna organizacija dejanske ljubezni do bližnjega, razširjena po celim svetu. Njegov nesebični namen je, da požrtvovalno pomaga trepečemu in bednemu človeku.

RK hoče prekvasiti človeštvo v duhu srčne kulture, strpnosti in medsebojnega spoštovanja.

RK stremi za tem, da preobrazi svet v altruističnem duhu, da povzdigne idealistično svetovno naziranje.

V tem duhu izkazuje torej RK svoje radovalino in prisrčno pomoč ob vsaki priliki, kjer more in kjer je pomoč nujno potrebna: kadar zadenejo nebolžni človeštvo elementarne katastrofe, kadar se vpenjajo vode in nastopijo obupne poplave, če se potrese zemlja in ruši domove, če udarajo nad človeštvo druge uime, suša, lakota, nalezljive bolezni in druge nadloge, vselej je RK poklican in na mestu, da nudi bednikom v nesreči prvo pomoč.

Zato ima naša organizacija tako pomembljiv znak: Rdeč križ na belem polju je njegov simbol. Križ kot znamenje trpljenja, rdeča barva kot simbol ljubezni. Ljubezen v trpljenju, pomoč v bedi in nesreči, to je vzvišeno geslo in namen RK, ki ne pozna nobenih narodnostnih ali državnih meja. Nad 60 milijonov ljudi vseh držav po vseh kontinentih in otokih je včlanjenih v ogromni organizaciji ljubezni, bratstva in človečnosti.

RK je miroljubna in mirotvorna ustanova. Dasi je vzklicala ideja RK na krvavih bojnih poljanah solferskega bojišča, je RK, ki je v svojem delu spoznal vso grozoto vojne, baš zaradi tega najvnetejši pobornik mirovnega gibanja in najočlovečnejši posrednik sporazuma med narodi. RK se zaveda, da je vojna največje zlo, ki mo-

viški referent za Pomldek Rdečega križa, nadalje inšpektor Vrhnovnik, ravnatelj Hočvar in upravniki okrajnega Jagojca, nedvomno najstarejši član, saj eluži človekoljubju že celih 42 let; ljubljanski podobor so predstavljali predsednik dr. Fetič, podpredsedca ga. Krofova, tajnik Malnarč, blagajnik Mlejnik in več dam-odbornic, nadalje so tu bili zbrani: za baneko upravo načelnik dr. Pfeifer, svetnik dr. Karlin ter predstavniki vseh višjih uradov in oblastev, za univerzo dr. Serko, župan dr. Puc z občinskimi svetniki, policijski upravniki Kerševan, gasileški starosta Josip Turk, sokolsko župo so predstavljali podstarosta Krapež, odbornik Slana in tajnik Flegar, OUZD predsednik Tavčar in Jože Baš, Jadranska straža generalni tajnik Poganičnik, svetnik dr. Jeglič in gospa Zbačnikova, združanje trgovcev Viktor Šober, nadalje so bili zastopani skvati in še vse druge nacionalne in človekoljubne organizacije.

Spodaj na Kongresnem trgu se je razvstala vsa množica v ogromen živ mozai. Nenehoma je dotekal spreved, minila je bila cela ura, potrebna za obhod. Na solncu je bil presenelju lep pogled na vse te trume pomladkarjev in ostalih križarjev. Nad 10.000 mladih ljudi je bilo tu zbranih, fantov in deklet od devetega leta dalje, z 18 osnovnih, 8 meščanskih in vseh strokovnih in sred. šol, skupno 830 zavodov. Razen tega šteje Rdeči križ v Ljubljani nad 2000 članov in poleg teh se je nabralo tudi ostalo občinstvo. Tik pred univerzo so stali samarjani a praporoma pod vodstvom g. Pirca, na levi pa divizijska godba pod vodstvom kapetana Milanoviča. Kakor preproga postra slika je osvajala sleherno oko. Zmagovito sta nad Ljubljano krožila dva velika srebrna ptica.

Napeto je pričakovala vsa množica, kdaj bo izpregovoril predsednik RK Jugoslavije Nj. Vis. princ Pavle. Zal je moral g. dr. Fetič sporočiti: »Telefonska zveza Ljubljane z Bohinjem je tako oslabljena, da ni mogoče prenašati govora po radiu — Ooh! je kar bolešno odjeknilo s Kongresnega trga. Takoj nato je izpregovoril predsednik dr. Fetič, njegov govor je bil očajan, da so ga razločno čuli vsi. V izbranih besedah je obeleževal pomen in prizadevanja Rdečega križa.

re zadeti človeštvo, zato pa ne smo odreči svoje pomoči niti tedaj, ko je bedno človeštvo njegove vseobč. ljubezni najbolj potrebno.

Naša domovina Jugoslavija se do dobro zaveda pomena RK. Dokaz temu je, da stoji društvo RK, pod visokim pokroviteljstvom Nj. V. kralja in Nj. Vel. kraljice, a Nj. Vis. prestolonaslednik Peter je pokrovitelj Podmladka RK. S posebnim zakonom z dne 19. avgusta 1933 je proglašen RK za občerkoristno privilegijano humanitarno in narodno ustanovo, a Nj. Vel. kralj je dal svojemu priznanju za delo in pomen RK vidnega izraza s tem, da je imenoval za predsednika naše organizacije Nj. Vis. kneza Pavla. Kaka čast in kak ponos, biti pripadnik in pobornik tako važnega društva, ki so mu izkazana z najvišjih mest naše države tako izvanredna odlikovanja!

Z zakonom o društvu RK je določeno, da bode v vsakem letu en cel teden v septembru posvečen propagandji in agitaciji za RK. Vsak državljani naj v tem tednu po svojih močeh prispeva za vzvišene namene RK: vsako potovanje, vsaka zabava, vsaka pošiljka v državi naj v tih dnevih odda svoj obolus v prid človekoljubni ustanovi RK. Ko oddajate v tih dneh svoj prispevek za RK, se spominjajte, koliko človekoljubnega dela je izvršil RK med vojno s prenosom, prevozom in reševanjem nesrečnih ranjencev. Ko nalepljate ta teden na svoja pisma markice v korist RK, mislite na to, kako neprecenljivo uslugo je storil RK vojnim ujetnikom, ko je lajšal njih usodo, posredoval njih korespondenco s svojci in se trudil za njih povratek v domovino. Ko boste v tem tednu ob posvečanju zabav in prireditve prispevali svojih 50 par tudi za RK, imejte v spominu, koliko solz je otrl RK v zadnjih letih, ko je pomagal najbednejšim ob poplavah, ob uimih in elementarnih nesrečah, ko je hranil lačne, oblačil razrgane, lečil bolne, krepil onemoglo, prehranjeval bedne šolarje in pošiljal slabotno dečo v počitniške kolonije. Pomislite na to in dajte RK-u po svojih močeh z veselim srcem prispevek, najsi bo še tako skromen. Vedite, da so naloge,

ki jih bo moral vršiti RK v bodočnosti, ogromne in da tudi ob največji požrtvovalnosti ne bo mogoče storiti vsega, kar bi bilo dobro, morda niti tega ne, kar bo nujno potrebno. Odpri roke, odpri srce!

Na vas, mladi fantje in dekleta, ki ste poklicani, da prevzamete mesta na starejših, ko dorastete in dozorite, gre moj klic: Zbirajte in združujte se v miroljubni in človekoljubni armadi Podmladka RK! Pridružite se tej ogromni armadi ljubezni in bratstva med narodi, ki je razširjena v več ko 50 državah po vsem svetu in šteje preko 12 milijonov članic in članov vseh narodnosti, plemen in ver. Sodelujte v njegovem jugoslovnskem oddelku, ki šteje preko 362.000 mladih Jugoslovanov in Jugoslovanek, vnetih za vse, kar je lepo, blago in svetlo!

Tekmuimo vsi v dela za RK; delajmo v njegovem duhu in njegovih idejah! Vedi, mladi Pomladkar RK, da je tvoj mali prispevek tolikanj več vreden, kolikor težje

si ga od svojih ust pritrgal. Pomni, da bo tvoj denar, pomnožen s stotimi in tisoči, ki jih bodo prispelali tvoji tovariši in tovarišice, pripomogel k toplemu kosilu tvojemu gladnemu sočetu v Podmladkovi šolski kuhinji, ga nasitil, ga obkcel, omogočil, da pojde tvoja boleha tovarišica v ferijalno kolonijo.

RK naj nam bo zvezda vodnica v vseh naših odnosih do bližnjega. V tem duhu živi doma in v šoli, ta duh naj te spremlja tudi, ko se udeležuje pri Sokolu, v športni in dobrotelnih organizacijah, pri Jadranski straži, sploh povsod v javnem in zasebnem življenju! Življenje po idealih RK vodi do boljše bodočnosti naše milne domovine Jugoslavije, katero predvsem ljubiti in za njo delovati je naša prva dolžnost. **Le dober človek more biti dober Jugoslovian!**

Takoj po govoru dr. Fetičica je godba zaigrala himno in sledil je razhod. Godba je nato priredila prvovrsten promenade koncert v Zvezdi. Trume spremljale so promenade po osrčju mesta in tudi radovalno darovale za Rdeči križ, da je bil poleg moralnega gotovo tudi močni uspeh manifestacijskega dneva zadovoljiv.

Delavka je na tomboli dobila avto

Okrog 9000 ljudi je iskale srečo v Kranju

Kranj, 16. septembra.

K današnji tradicionalni javni tomboli, ki jo je priredilo kranjsko gasilsko društvo, je prišlo na tisoče ljudi od blizu in daleč. Vseh udeležencev cenijo do 9000 ljudi. Glavni trg je bil poln občinstva, ki je nestrno pričakovalo izida. Dobilo so: 1. tombolo avtomobil Citroën tovarniška delavka Frančiška Joštova, uslužbenka v tovarni Jugobruno, doma iz Naklega, po hišstvo za spalnico, tovarniška nameštčenka Julka Finžger z Bleda, 3. moško kolo,

krojač Franc Nedič iz Trzica, 4. otroško žensko kolo šolski upravitelj Niko Prestor iz Mošenj, 5. voz opeke, železničarjeva hčerka Frančiška Vidiceva iz Zgoranj Bitenj, 6. električni čajnik učenka Rozalja Mulejeva iz Ruš, 7. vrečo moke in omarino bravec Anton Ivančič iz soščanja, 8. vrečo moke in stiskalnico, delavec Lovro Mikoč iz Ljubljane. Razdeljenih je bilo še 30 cinkvinov, 31 kvatern, 109 tern in 160 amb.

Ljubljanski nedeljski dogodki

Ljubljana, 16. septembra.

Po neprestanem mokrem vremenu, ki je letos mnogo prezgodaj zalilo poletje, smo bili danes spet enkrat deležni izredno lepe, tople, solne nedelje. Nič ni kazalo, da je to prva nedelja pred pragam jeseni, in živahni vrvež, v katerem se je razgibalo mesto in okolica, je kazal prej lepe pomladanske dneve. Življenje narave se še prav nič ne pripravila na zimski sen.

Tivolski park je še ves razcveten, paime še zmerom čarajo občutje subtropskega ozračja. Vse klopi v parku so bile zasedene ves dan, čeprav so se dopolne razlivalo po ulicah reke ljudi, ki so prihitali na križarsko manifestacijo, popoldne pa je vse vrela iz mesta na Posavje, proti št. Vidu in drzgam. Posebno mnogo sveta je hitelo na igrališče pri Devici Mariji v Polju, ki je imelo tudi svoj pomemben dan: »Spartanc je danes zajnkrtat letel na Suak. Kakor je ljubljana s pridobitvijo letališča postala mesto navdušenih letalcev in so se vsake nedelje dvigali pot nebo številni amaterji in lajki, ki so se kot stalni gostje zbrali okrog aerodroma, tako je bil danes še posebno živahan dan in nad meštem so neprestano brneli motorji — uspešni, srečno zaključeni sezoni letalskega prometa na čast in v slovo.

Dve razstavi zaključeni

Mimo nekaterih drugih večjih prireditiev, ki jih je danes doživela Ljubljana, sta bili tiho zaključeni tudi dve pomembni razstavi, ki ju je prinesel pričetek vselej, umetniška razstava, ki jo je v Jakobčičevem paviljonu organiziral trgovec z umetninami g. Kos, in razstava malih živalic, ki jo je na Scagnettjevem dvorišču priredilo društvo »Noec. Obe razstavi sta bili odprti isti čas — 16 dni — in značilna je razlika v številu obiskovalcev: Jakobčičev paviljon je imel okrog 700 gostov, »Noetove zoo pa nič manj kakor 9000. Človek živi pač najprej od kruha in mesa in šele po tej, čisto nazadnje od umetnosti. Refci malih živalic so se organizirali kar v dveh svojih društvih, ki sta v stalnem porastu, ljubitelji umetnosti pa so se raztepli po vsem svetu in samo redki petični gospodje se imajo ambicijo, da obesimo v salon kakšnega Jakobčiča, Vavpotiča, Gasparija.

Vendar pa je treba zabeležiti, da je tudi umetniška razstava dosegla razmeroma lep uspeh. Obisk je bil za naše razmere povsem zadovoljiv, oglasilo pa se je tudi

nekaj interesentov za dela Jakobčiča, Bruna Vavpotiča, Gasparija in za skulpturo Petra Lobode »Mati in detec. »Noetove zoo pa je bil danes deležen še prav posebno velikega obiska. Pred zaključkom razstave so namreč izžrebali veliko številno zanimivih dobittkov, ki pripadajo imetnikom najstarejših vstopnic. »Noec ima v našrti ustanovitvi zoološkega vrta v Ljubljani in uspeh te prve njegove razstave pomeni obenem prvi korak k realizaciji te kulturne zamisli.

Nesreče

V tej lepi nedelji pa se je nabralo nekaj večjih in manjših nesreč. Včeraj je 25letna služkinja Alojzija Barol, doma iz št. Ruperta na Dolenskem, stanujoča v Krakovski ulici št. 1, v samornim namenu sela po strahinu. Ko so ju danes dopolne napadle strašne bolečine, so jo z rešilnim avtom v naglici prepeljali v bolnico. Vendar pa je bila vsaka pomoč prepozna in je popoldne podlegla poškodbam. — Mala Brumnova Silva iz Solske ulice se je s kolegom vozila po Cesti na Loko. Pa se je z nozo tako nerodno ujeta v kolo, da je padla in dobila težke poškodbe ter so jo prav tako morali prepeljati v bolnico. — Devletni Škofov Edvard iz Šiške je na Golovec nabiral kolatanja, pa je nadel z dreveca tako nesrečno, da si je zlomil nogo. — Iz Grčarice pri Koševju pa so pripeljali v bolnico tesarja Josipa Oražma, rojenega 1885., prav tako z zlomljeno nogo.

Velika poneverba v Celju

Celje, 16. septembra. Pri tvrdki D. Rakusch v Celju so pravkar prišli na sled velikih poneverbam, ki so jih še dalje časa izvrševali nekateri uslužbenici tvrdke. Iz podjetja so odnašali marsikaj ter so plen nato pustili prodajati, škoda je zelo velika. Polcija je več krivcev že aretirala. Preiskava se nadaljuje in se pričakuje nova odkritja.

Poizkušev vlom na Teharjih

Celje, 16. septembra. V noči na soboto je šest neznanih moških s silo odprlo železni rolo na vratih trgovine G. Rednaka na Teharjih pri Celju. Izrezali so že šipo na notranjih vratih, ko je slučajno prišel mimo neki delavec, ki je šel v tovarno na delo. Vlomilci so se ga prestrašili in pobežli v noč.

Izza kulis naše drame

Ze sredi avgusta so v Narodnem gledališču pričeli z živahnimi pripravami za novo sezono. Opera je ob priliki jesenskega vselejema v večjem obsegu otvorila svoje prdczono, v drami pa bodo za otvoritev uprizorili Rostandovega »Orčica« v Sestvo iz režiji Uprizoritev bo brez dvoma vzbudila veliko zanimanje, saj je napolnostvo zisati po slovenski izdaji Ludwigevo biografije velikega Korzčana postalo pri nas predmet občega literarnega in zgodovinskega interesa. Rostandu bo sledila naša stara znanka iz Prage, Olga Scheinplugo-va v svojo najnovejšo komedijo »Gugalinca« v Skrbniškovi režiji in a Polonca Juvanova, Medvedovo, Miro Danilovo, Janom, Železnikom in Lipahom v glavnih vlogah.

V smislu znanega načrta naše drama, da do 20. obletnice Cankarjeve smrti nastudira vsa njegova dela, da mu bo tako lahko postavila z revijo njegove dramske produkcije svoj najlepši spomenik, bodo v Debevcu režiji na novo nastudirali »Hlapce«. Debevec bo tudi kreiral vlogo Jermana. »Hlapci« so zamišljeni kot prvi komad v tem Cankarjevem ciklu. Duboviti, neposredni Achard, avtor nezapadne komedije novim delom »Migo, dekle z Montparnasse«. Naslovna vloga je v rokah Vede Juvanove. »Migo« bo toliko bolj zanimiva, ker se bosta z njo pojavili v našem dramskem ansamblu dve novi mladi igralki, gdč. Fratikova, ki študira še na konservatoriju, a smo jo že lani nekajkrat srečali na odru, in gdč. Rainerjeva, ki je letos dovršila dunajsko akademijo. Prav tako bo po vsej priliki debutiral v »Gugalinca« tudi absolvent praške akademije g. Borko. »Migo« režira prof. Sest, glavno moško vlogo pa kreira Daneš. Krefit pripadnja že Raortovo satirično komedijo »Waterloo«, ki je letos v januarju doživela kratno predstavo v Lvovu, ki pa bo brez dvoma še to sezono osvojila vse poljske in še mnoge evropske odre, Lipah pa Lengielovo veselo igrano »Antonija« z Nablocko in Levarjem.

Dr. Branko Gavella se je tudi letos dogovoril z upravo za nekaj režij. Tako bo postavil na oder Križevno dramo »V taborišču« v prevodu Mileta Klopčiča in pa Linhartovo »Matiček se ženi«. Z »Matičkom« započenja naša drama vzporedno s Cankarjem drugi ciklus del, ki bo tvoril nekakšno zgodovinsko revijo vse slovenske dramatike. V drugi polovici sezone se bo vrnil na deske Narodnega gledališča tudi Rogoz, ki bo potem po vsej priliki stalno ostal pri nas.

Mariborski dogodki

Maribor, 16. septembra.

Po deževnih dnevih je nastalo danes v Mariboru prav lepo vreme, ki je trajalo ves dan. Precej Mariborčanov je odhitelo na Pohorje in na Mariborski otok, kakor vsako nedeljo, nekateri tudi v Slovenske gorice po gradnje, večina pa se je odpeljala z avtobusi in vlaki v obmejni št. H, kjer je priredil Sokol javni nastop in veliko obmejno narodno manifestacijo.

Dopolodne je priredilo društvo Rdeči križ v veliki dvorani pivovarne Union slavnostno akademijo, ki so se je udeležili zastopniki oblastev, raznih korporacij in društev in izredno mnogo občinstva, tako da je bila prostrana dvorana nabitopolna. Popoldne je bila na vrtu Gambrinove restavracije velika prireditev v prid Rdečega križa. Tudi ta je bila izredno dobro obiskana.

Policijska kronika je zelo suha. Zabeleženih je samo nekaj prestopkov cestno policijskega reda ter nekaj prijav zaradi kaljenja nočnega miru. Na dvorišču hiše na Meljski cesti 67 si je davi okrog 4. končal življenje 20-letni absolvirani učiteljčnik Fran Rosner iz Petrovci pri Celju. Prišel je v soboto na obisk k zasebniki Kofeži Vidicevi, s katero je odel v Veliko kavarno. Okrog 2. pomeni se je Rosner vinjen nenadno odstranil. Vidiceva ga je skoro tri ure iskala po drugih kavarnah, pa ga ni našla. Ko se je vrnila domov, ga je našla obojenega na hladnem psu, in sicer na balkoncu na dvoriščni strani. Domačini so ga takoj odvezali ter poklicali reševalce, bila pa je vsaka pomoč zaman. Vzrok samomora še ni točno dognan.

Na reševalni postaji so mudili prvo pomoč 40-letni vinarčik Magdaleni Kalserjevi iz Pekar, ki jo je na cesti med Pekrami in Mariborom podrl neznan kolezar. Dobila je poškodbe na glavi, toda ostala je v domači oskrbi. S koleza je padel dopolodne 15-letni Valter Lešnik in se hudo poškodoval na nogi.

V Razvanju pri Mariboru je proslavilo danes gasilsko društvo svojo 30.letnico. Dopoldne so bile oficijelne slavnosti, pri katerih so položili tudi vence na grobove v vojni padlih članov. Popoldne so bile tehnične vaje gasilcev s sosednjimi četami, nato pa se je razvila prosta zabava.

Ivan Albrecht:

Freska

Vinko Trnovec se trese po vsem životu, tako ga je prevzela novica. Ko bi se bil pa le zmotil? Nak, časniki poročajo čisto različno: Jelka Kamenšek, zasebna uradnica tu in tu —

Da, to je ona —!

Kakor v megli odide disponent Trnovec po kavarni in stopi k telefonu:

»Da, Trnovec tu. Čujte, gospodična Dragica, ali je gospodična Kamenškova tam?«

— Kaj se niste čitali, gospod disponent? — brni iz telefona.

— Revice! Kaj jo je le gnalo v smrt? Dopoldne so jo potegnili iz reke, da ni česar, prav nič baje ni zapustila, iz česar bi bilo mogoče kaj sklepati o vzroku —

»Čudno — Uboho dekle,« se Trnovcu trese glas, a iz telefona:

— Pri pogrebu se vidimo jutri, da? Poklon gospe soprogi in dosti sreče še za zadnje dni dopusta! Na svidenje, gospod disponent! —

»Na svidenje, gospodična,« zajeclja Trnovce in oddrša nazaj k svoji mizli, vzame časnik in bulji vanj. Ko bi ga le vsa kavarna tako bedasto ne zijala — Kaj jim je mar, vsem tem postopacem!

»Plačaj, prosim —«

Nejevoljno odsteje drobiž in odide po soparnih, praznih ulicah. Ali bi šel v banko? Z gospodično Dragico sta bili nerazdružni prijateljici. Da bi ona čisto nič ne vedela —? Ah, seveda, po telefonu ni marala razlagati. Končno tam človek ne nikdar ne ve, s kom govori in kdo vse poslušja. Škoda, ko se ni že prej tega domislil, pa bi jo bil lahko prošil za kratek razgovor zvečer. Saj bi mu ne odrekla: Dragica je pametno dekle —

Kam zdaj? Domov —? Nak, to bi bilo onečашčenje Jelkinega spomina. Zena gati nogavice, gleda čez očala in hru-li otroke:

»Alo, matematiko, francoščino, fiziko —! Kaj pa ročno delo, Vera! Mi-sliš, da bom jaz delala zato?«

Nemara je prišla k njej še gospa adjunktova, kokiža, ki nima otrok in pod milim bogom nobenega drugega posla na svetu, kakor da gloda poštene ljudi. Vinko Trnovec jo kar sliši: »Kaj deš, Mija, čemu je neki mlado dekle šlo napraviti tako neumnost?«

Mija skomigne z rameni — (Ona vselej skomigne z rameni, kadar se ji ne ljubi o čem razmišljati, tako je duševno toga. Strašna ženska! Disponent nikakor ne more razumeti, kako si jo je mogel pred petnajstimi leti izbrati za ženo. Le kaj ga je zmotilo —?) Da, zdaj je brezčas skomignila z rameni, adjunktova pa:

»Saj je vendar imela lepo službo. Po bankah so dobro plačane in z doma tudi ni reva. Pa še pri starih, ko je ni življenje nič stalo —«

»Slaba minuta — vzdihne Mija. (Da bi jo vrag, njo in še to »slabo minuto! Kakor je Trnovec jezen na nesmiselnost izraz in kolikokrat ga ji je že prepovedal, pa vse zastoj: Kakor bi ribo peti učil!)

Adjunktova se smeje. Disponent jo natanko sliši:

»Ne bodi no, Mija! Kakšna slaba minuta neki? Zakaj pa naju ni zmotila, kaj? Saj sva bili prej dekleti kakor ženi — To bo kak moški vmes — Če le ni oženjen, Mija? Le verjemi! Ali se za svojim nikoli ni ne osrečal, kod hodi? Jaz bi ne mogla biti tako brez skrbi —«

Kako naj gre Vinko Trnovec poslušat tako govorjenje, ko bi najrajši pokleknil in se razjokal — Jelka, Jelka, le zakaj je moralo priti tako?!

V park pojde, v gozd ta čas, da bo čisto sam s seboj, ob petih pa se vrne k banki in počaka gospodično Dragico.

Disponent tava kakor senca. Kako čudovito dekle je bila Jelka. In on jo je ljubil tako iz srca, da bi šel rajši sam v smrt, kakor da mora živeti s to novico! Pred letom, da, pred dobrim letom ji je priznal svojo ljubezen, pa se je poredno smejala, češ:

»Pst, gospod disponent, nikar, da vas ne sliši gospa —«

Ah, vedno je znala biti tako čudovito ljubka. Kolikokrat je govoril z njo, pa mu ni nikoli rekla, da ga ne mara. Vselej samo:

»Pst, da ne sliši gospa —«

Predem je nastopil dopust, se je hotel temeljito pomeniti z njo, pa nikakor ni mogel najti primerne prilike. Samo kakor v šali ji je rekel zadnji dan, naj zastran žene nima prav nobenih pomislekov, ker hoče v najkrajšem času to vprašanje popolnoma urediti. Kako je že rekla takrat? Ah, da:

»Kako ste nagajivi, gospod disponent —«

In ga je tako vroče pogledala, da sploh ni mogel več spregovoriti. Ta topli pogled mu je zadoščal! Povedal mu je, da ga ima Jelka rada. Saj so nekaj šušljali, da ima fanta, nekega častnika pilota, toda kdo naj ljudem zaveže jezike, kadar se koga lotijo! Prav kakor bi hotel kdo njegovo čeno odvaditi »slabe minute«! Ljudje naj govore, kar hočejo, disponent Trnovec je vedel dovolj in je ves dopust dolejš uporablil samo za to, da je računal, kako bi uredil gospodarske in družinske zadeve v primeru ločitve. Zena in trije otroci, to je precejšnje breme, vendar je našel zadovoljivo rešitev. Da, popolnoma sprejemljivo. Tedaj je pisal Jelki in jo prošil, naj

ga obvesti, ako je zadovoljna z njegovimi predlogi. Kaj, spak, pred štirimi dnevi je bilo, in Vinko Trnovec je dan za dnem čakal odgovora, nakar bi takoj predlagal ženi ločitev. Ona ne bi ugovarjala. Kaj pa bi hotela?! Nekaj »slabih minut«, malo solz in stokanja, pa bi bilo opravljeno. Kdo pa danes še kaj da na solze in stokanje? Niti tisti ne, ki sami vzdihujejo — In zdaj, namesto Jelkinega pisma, taka novica! Bog nebeški, menda vendar ni on kriv, on, disponent Trnovce, ki jo je tako ljubil, da bi umrl zanjo...

Ura gre na peto. Kar k banki, Gospodična Dragica bo vedela — Da bi jo le še dobil —!

Vinko Trnovce pospeši korak: Dragica je pravkar stopila na ulico. Ali je res objokana?

»Klanjam se, gospodična —«

»Ah, vi, gospod disponent — Dobro, da sva se sešla —«

»Nimam nikjer miru danes, tako me je pretresla vest o smrti vaše prijateljice. Saj sta bili prijateljici? —«

»Da, zelo sem jo imela rada — Uboha Jelka —!«

»Ako hočem biti popolnoma odkrit,« skuša Trnovce, a ne more.

»Strašno je: tako mlada, pa v smrt! —«

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Princ Jurij in princesa Marina

»ta se odpeljala iz Bohinja v London, kjer bodo grški princ Nikolaj, njegova soproga in nevesta princesa Marina sprejeti od angleške kraljeve obitelji v posebni avdienti«

Jedilni list pred 2000 leti

Nekoliko desetletij pred Kristovim rojstvom je neki grški moralist rekel o svojih rojakih: »Ves svet prebrskate in praktete, da bi naredili svoj jedilni list čim bogatejši!« Možak je imel prav, zakaj takšni Grki in Rimljani so radi imenitno jedli. V tistih časih se je glasil jedilni list imenitnega človeka: Predjed: Razne ribe in ostrige, drozgi s špargli, pitani piščanci, srnina in svinjska pečenka, perutnina in poiži. Za temi dobrotami je prišla glavna jed, ki je obstajala iz ribjega frikaseja in zajčje pečenke. Po vsem tem je prišel še zakusek. Te pojedine, koje jedilni list se je ohranil, se je udeležil tudi Julij Cezar. Kakor je znano, so jemali Rimljani med pojedino razna sredstva za bruhanje. Če pa to ni zaleglo, so s prstom pomagali naravi, da je opravila, kar so želeli. Ampak tega niso delali samo v ta namen, da bi lahko še več jedli, temveč tudi iz zdravstvenih ozirov, kakor omenja Hipokrat. Tacasne pojedine so se vršile ob posebnih okoliščinah. Gostje so polegili po ležiščih okoli mize. Kar so prišli egiptovski sužnji, ki so prinesli s snegom ohlajeno vodo, da so si gostje umili roke. Po umivanju rok so jim sužnji umili še noge in jih pedikirali. Za predjed so navadno prinesli iz bronarejenega osla, na čigar hrbtu so bile raznovrstne slaščice. Potem so na srebrnem konju prinesli klobaso, garnirano s sirkastimi sliami in granatnimi jabolki. Kot naslednje kolo so prinesli ogromno košaro, okrašeno s kokosjo, izrezljano iz lesa. Dva sušnja sta segala pod kokos in jemala izpodnje pavova jajca ter jih delila naokoli. Nato so prinesli močno opraženo meso, pomešano z rumenjaki. Šele potem je prišlo vino, ampak ne da bi ga pili, nego da si so v njem prste oprali. Potem šele, ko se je to zgodilo, so prinesli v zaprtih amforah prav starega falerčana na mizo. Zdad pa je sledila glavna jed. V močnejši skledi so prinesli nič manj kot dvajset mesenih jedi. Seveda so take razkosne pojedine vzbujale največjo nevoljo te-

danjih moralistov. Vendar take pojedine niso vedno bile v navadi pri Rimljanih. Še v 2. stol. pred Kr. so imele tedanje gospodinje težavno stališče. Saj so morale same vse pripraviti, skuhati in speči, celo kruh, ker takrat še ni bilo pekov. Tudi pitanje perutnine ni bilo dovoljeno, ker so stari Rimljani smatrali kot nekaj nevrednega človeka. Pozneje pa se je kmalu vse kar izmenada predrugačilo in razvilo se je vprav nezasišano razkošje. Tudi pri starih Grkih niso v prvih časih bile priljubljene razkosne pojedine. Trojanski junaki so jedli trikrat na dan, sicer obilno, toda preprosto. Za zajtrk so imeli samo eno jed: v vinu namočen kruh; za popoldan mastno govedino s kruhom, in isto za večerjo. Meso so najprvo pražili na ognju iz lesnega oglja, potem pa pekli v lastni (mesa) masti. Kruh so pekli iz ječmenove moke. Kvas so začeli privedati šele v poznejših stoletjih. Velike gostije brez kykeona so bile tako rekoč nemogoče. Močnemu vinu so pridodali meda in primešali kozjega mleka in ječmenove moke. V to zmes so dali še surovo čebulo. To je bil kykeon. Ene vrste klobasa, ki je bila najbolj priljubljena, je bila narejena iz kozjega želodca, katerega so napolnili s krvjo in mastjo. Spartansko prvotno preprostost je pozneje izpodrinil vsakovrsten luksuz. Dobre kuharje niso smatrali samo za umetnika, nego tudi za znanstvenika. O kuharju Mithalkosu pravi neki tedanji modrijan, da je v kuharski vedi prav tako imeniten in znamenit kakor Phidias v kiparstvu. Iz tistih časov je ohranjena cela vrsta kuharskih knjig, ki obdelujejo razne specialne panoge kuharstva. Še danes slovi ime Arhistrata, ki je potoval po vsem, ta čas znanem svetu in spisal cel epos o svojih kuharskih studijah. Kot primer navajamo navodilo za narodno jed Atencev: »Vzemij svinjsko mast in mleko, pomešaj to z ječmenovim sokom, zgneti vse s svežim sirom, rumenjaki in možgani. Vse to zavij v list smokvinega drevesa in

skuhanj mehko z govejim ali kozjim mesom. Ko je skuhan, vzemi iz smokvinega lista in stres v vroč med. Če bi to navodilo ali recept navdušilo katerega naših bralecev, da bi se polakomnil te imenitne jedi, naj blagohotno sporoči o uspehu!

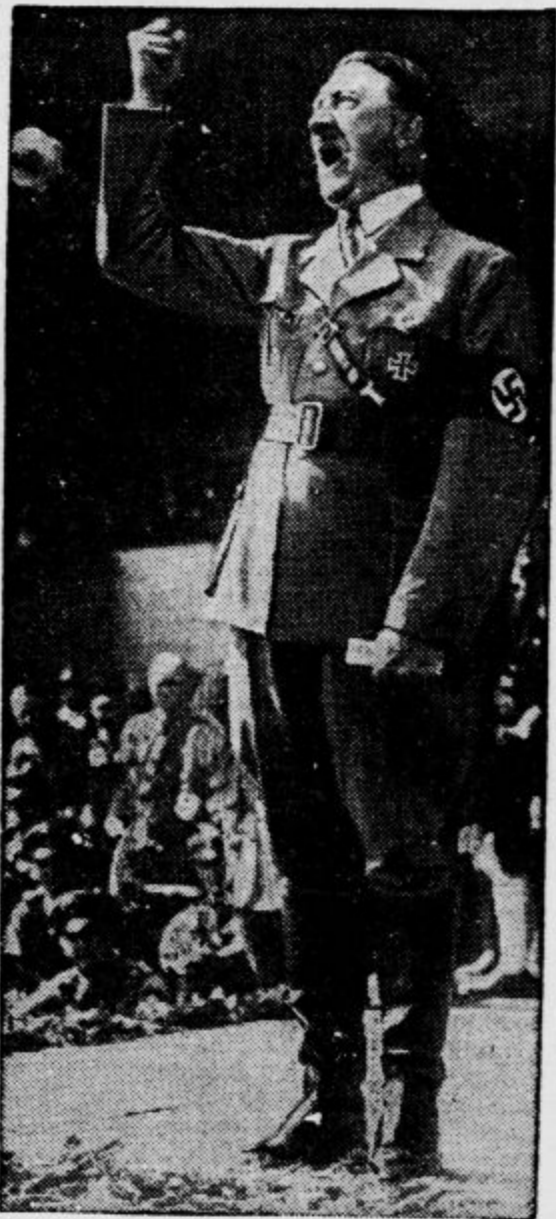
Najmodernejši vlak

imajo seveda v Ameriki. Na oko je ena skupna celota, en sam trup od enega konca do drugega. Obstaja iz stroja in treh voz, in vsi ti deli so med seboj zvezani sicer preglbno, prehajajo pa malone nevidno drug v drugega. Ves vlak nosijo pari koles: po dva, blizu skupaj stoječa para železniški stroj in konec vlaka, in med tema paroma so še trije pari koles, ki so tako nameščeni, da nosi vsak po konec sprednjega in začetek sledečega voza hkratu. Vozovi so ob medsebojnem stiku hermetično zaprti in vlada v celim vlaku s pomočjo posebnih priprav poleti in pozimi vedno enaka temperatura; mimo tega ima zrak primereno vlago in vedno dovolj ozona. Stroj je bolj kratek v primeri z ostalim delom vlaka in ovalno vzbočen naprej, kakor je tudi konec, samo nazaj. Tik za strojem je pošta in prostor za prtljago, potem pride spaln oddelk in en pulmanov za 60 potnikov in eden za 56, prav na koncu pa je kuhinja. Okna se razen v oddelku za kadičce ne dajo odpirati. Vlak je skoraj ves iz aluminija in drvi s hitrostjo 180 km na uro.

Angleška prva na svetu glede radia

Angleška je še vedno prva dežela na svetu, kar se tiče radijskih poslušalcev. Ker ima dežela samo kakih 43 milijonov prebivalcev, je to dejstvo še bolj pomembno. Seveda to okolnost pospešuje silno razvita radijska industrija. Osnovana se je 1922 in že 1925 je znašal promet z radijskimi aparati 7 milijonov funtov sterlingov; ta vsota je 1931 narasla na 29 milijonov, letos pa bo precej preokorčila 30 milijonov. Da je to tudi zelo veliko, je jasno tem bolj, ker znaša cena aparata cenejše vrste 6 do 12 funtov, dražjih pa do 20 funtov sterlingov. Kakor rečeno, število radijskih poslušalcev stalno raste. Med letom 1928 in koncem lanskega je to število poskočilo od 2.620.000 na 5.960.000 in je znašalo koncem letošnjega julija 6.400.000.

Tako je govoril

Hitler nemški mladini na kongresu svoje stranke v Norimberku

Čas trgatve se bliža

in veselji trgači nam bodo kmalu pripravili iz grozolja novo vino

Leteči hotel

Drugo leto namerava holandska zrakoplovna družba vpeljati v službo prvi leteči hotel, in sicer na progi Amsterdam—Batavia, najdaljši zračni progi na svetu. Letalo je tipa Fokker in ima štiri motorje s skupno 700 KS in bo lahko preletelo 6000 km dolgo progo v šestih dneh od povprečni hitrosti 163 milj na uro. Kar pa bo pri tem letalu najzanimivejše in hkratu največje, da bo letalo predstavljal leteči hotel. Čež dan bodo potniki dobili vso prehrano v letalu, ki se bo popoldne ali zarana zvečer ustavilo v kakem vednem mestu, da bodo potniki lahko večerjali v kakem hotelu. Proti polnoči se bodo podali v letalo k počitku in speči nadaljevati potovanje. Da se bo dosegla kolikor mogoče velika udobnost, se bo lahko vozilo le 16 potnikov, dasi ima letalo 32 sedežev. Le te bodo ponocni spremenili v postelje, ki bodo po dve druga nad drugo in z zavestami ločene med seboj. Zjutraj bodo stewardji zbudili potnike in jim prinesli prvi zajtrk kar na posteljo. Nato se bodo lahko kopali v prostornih kopalinici, ki bodo dve na krovu. Po kopeli bo kmalu drugi zajtrk. Kuhali bodo

v električni kuhinji. Vsa notranjost letala je narejena kar najbolj okusno in prav potorna, saj meri tri metre v visokost. Ventilatorji in ogrevalne priprave skrbijo za sveži zrak in pravo temperaturo. Moštvo letala tvorijo kapitan, prvi častnik, radio-telegrafist, mehanik in stewardi. Prvi častnik, ki je hkratu drugi pilot, je mimo tega tudi blagajnik. On mora skrbeti, da bodo potniki imeli potreben denar in valutni tiste dežele, kjer se ustavijo. On bo tako mimo vsega tega tudi letaća menjalnica. On poravnava za potnike vse račune in obračuna z njimi na koncu vsakega dne. Potovanje bo veljalo 1750 holandskih goldinarjev, v čemur je vračunano prav vse. Na oko je cena visoka, pričakujejo pa, do jo bodo lahko znižali, tako da pot po zraku ne bo stala več kot vozni listek za luksuzno kabino na oceansem parniku, seveda za zgoraj omejenjano progo. Toda že zdaj ni cena previjosa, če se uvažuje ogromni prihranek na času; saj vozi parnik samo na enem delu te proge, od Rangooka do Bangkoka v Siamu, devet dni, medtem ko bo letalo to progo preletelo v šestih urah.

Živi viri svetlobe

Vsako pozna kresnico, ki se svetlika ob kresnih nočeh. Malo pa je znano, da žive v tropskih krajih njim podobne žuželke, ki pa so mnogo večje in se vse močnejše svetijo. Že Kolumb je, kakor pripoveduje zgodovina, ko je prvokrat stopil na Kubo, ves začuden opazil, da so domačini zapirali velike hrošče, tako zvane Kujuko, v nekatere preluknjane posode in z njimi zvečer razsvetljevali svoje kočje. Tudi danes imajo tam isto razsvetlavo, samo da so jo premočnejši ohranili kot nekako starinsko posebnost. Zdad rabijo kletke iz kovine z več nadstropji, v katerih hranijo svetilne hrošče s sladkornim trsom. Kubanke si tudi pritrjuje te hrošče v lase, ki dajejo zeleno ali rdečo, modro ali rumeno svetlobo; učinek, ki ga pri tem dosežejo, je res očarajoč. Kako boren je v primeri z njimi sij dragih kamnov. Marsikatero ljubavno pisemce je bilo pisano pri luči teh hroščev, marsikakšen skrivnen sestanek se je vršil ob njihovi razsvetljavi.

Jubilej zlata

V južni Afriki se pripravljajo, da bodo praznovali 50letnico, kar so začeli pridobivati zlato v najbogatejšem nahajališču zlata na svetu, namreč v okolišu Witwatersranda. Kakor vsaka najdba zlata, ima tudi le ta svoje zanimivosti. V državnem arhivu v Pretoriji so nedavno našli leta 1853 sklenjeno tajno pogodbo med vlado tedanje južnoafriške republike in nekim geologom, Marais po imenu, ki je prej uspešno deloval v Avstraliji? Pogodbeno so mu obljubili nagrado 5000 funtov sterlingov, če res odkrije zlato rudo. Vendar se je Marais moral v pogodbi izrecno obvezati, da bo ohranil tajno zase, sicer ga zadene smrtna kazen. Prvo zlato rudo je Marais našel v bližini sedanje mesta Johannesburga. Tedanja transvaalska vlada se je dobobra zavedala nevarnosti, ki bi jo najdba zlata rude imela za neodvisnost države, če bi se raznesel glas o njej. Pa tudi Buri sami niso hlepleli po zlatu in bogastvu. Zgodovina jih je učila, da postane zlato kaj

lahko silno prokletstvo narodov. Trideset let je moglo odkritje zlata rude pri Johannesburgu ostati skrivnost. V 1884 in 1885 pa sta brata Struber odkrila neizmerno bogata zlata nahajališča v okolišu Witwatersranda. Prospektor Walker je našel zlato žilo, ki je zaslovela po vsem svetu. Kmalu zatem so začeli tukaj pridobivati zlato rudo v velikem obsegu in mesto Johannesburg je postalo središče južnoafriške zlate industrije, ki je dala v 50 letih za 1250 milijonov funtov sterlingov zlata. Mesto je postalo eldorado zlatokopov, spekulantov in raznih pustolovcev. Z izkoriščanjem zlatih rudnikov pa je bila tudi odločena usoda neodvisnosti burške države. Besede velikega burškega rodoljuba P. R. Viljoena so se uresničile, ki jih je rekel: »Odkritje Witwatersranda je bil udarec s sekiro po korenini naše svobode.«

Koliko časa že uporablja svet uro?

Dandanes si že sploh ne moremo predstavljati življenja brez ure in vendar natančno merjenje časa ni še tako zelo staro. Podoba je, da so Asirci, ki so bili imenitni zvezdoznanci, bili prvi, ki so izumili nekaj takega kot ura. To je razdelitev dneva v oddelke. Uporabljali so vodne ure, velike cilindrične posode, iz katerih je voda odtekala skozi majhno luknjico in katere so napolnili vsakeh šest ur. Vodne ure so bile v starem veku dolga stoletja v rabi in od Asircev so jih dobili še drugi narodi. Egipčani pa so izumili sončno uro. Nekako za časa Karla Velikega so začeli uporabljati peščeno uro, podobno vodnim, samo da se je mesto vode uporabljal pesek. Trajalo je še dolgo časa, da so začeli delati ure, podobne današnjim. Švicarska urarska industrija se je pričela 1680 in približno ob istem času je Anglež Hooke izumil prvo vzmetno uru. Ta izum so izpopolnjevali v 18. in 19. stoletju in v 20. so vpeljali električno uru.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“

Karel Chalupa:

Eno uro v strahu

Ze v tistem času, ko sem studiral na gimnaziji v L., nisem bil pri profesorjih posebno dobro zapisan in tudi pozneje, ko sem prišel v Prago, ni bilo nič boljše.

Toda najprej bi rad povedal, kako se je zgodilo, da sem odšel v Prago. Naš ravnatelj — ni bil izmed najgalantnejših, kar je potrdil tudi na meni. Dovolil si je namreč, da mi je dal poleg kancerja, ki sem ga odsedel, dasi je bila moja nedolžnost čisto očitna, zaradi »posebnega prestopka«, nezadostno v vedenju. To je imelo za posledico mojo izključitev iz šole in vstop v »javno življenje«.

Poudariti moram, da sem bil tega prav vesel, kajti prepričan sem bil, da mi poslej ne bo več treba trgati hlač po šolskih klopeh. In zakaj naj bi sin peka in hišnega posestnika v L. studiral? Mislim, da bom sedaj, ko sem vstopil v »javno življenje«, z očetovim peklem kruh in se zraven kratkočasil z našo prodajalko Reziko.

Toda oče je ukrenil drugače. »V Prago pojdeš,« mi je dejal na koncu počitnic, »in če boš še nadalje tak malopridnež in če bom slišal zoper tebe le najmanjšo pritožbo, bom vzal palico in orala bova — Kratak, toda zgovoren opomin; kar trd sem postal od strahu.

Nu, in tako sem prišel v Prago. Da se nisem niti najmanj poboljšal ne v pridnosti ne v vedenju, sem povedal že na začetku. Le še bolj prebrisani sem postal. Če nisem bil priprav-

ljen, sem brez pomišljanja ostal doma, to se pravi, zavil sem za urico v gostilno. In gostilna je bila pri nas v hiši, tako da mi ni bilo treba stopiti niti na ulico. Ob takih prilikah sem se izgovarjal, da mi »nekaj manjka«, kar prav za prav ni bila laž. Prinesel sem lepo napisano opravičilo, kjer je stalo črno na belem, da me je bodlo v prsih, ali da so me boleli zobje in podobne reči in pri tem mi je prihajalo kakor nalašč, da sem se profesorjem nekoliko smilil.

Toda vrag nikoli ne drži križem rok in takrat je moral biti še prav poseben volje, ko me je spravil v naslednjo pomilovanja vredno neprijetnost. Nekoč namreč, ko mi je zopet nekaj »manjkalo«, sem sedel čisto sam s podaj v gostilni, slastno vlekeli havano in prebiral »Narodni Listy«. Zdajci se kakor z jasnega prikaže med vrati — moj razrednik.

Pravijo, da praskanje v človeku ob podobnih prilikah kakor v stari uri, ali to je še zmerom slab primer k temu, kako je takrat prasknilo v meni. Hitro sem primaknil časniki bliže k obrazu, in ker je bilo za beg že prepozno, sem obsedel kakor prilepljen in čakal, kdaj me bo razrednik spoznal.

Sedel sem kakor na iglah in najraje bi se bil videl nekje, četudi na dnu pekla, samo da bi bil čim dalje od tod.

Toda gospod profesor, ki je bil najbrž zatopljen v svoje misli, me ni opa-

zil. Še preden sem si opomogel od prvega strahu, sem se znova prestrašil, ko sem pomislil, da se razrednik mogoče ne bo dvignil pred kosilom, kajti danes ni imel pouka v nobenem razredu. In jaz, ubožec, naj sedim tu za »Narodnimi Listy« kakor zakleta princesa v začaranem gradu!

Grozno, če človek pomisli! Celo havana mi od strahu ni več dišala. Edina rešitev so mi bili »Narodni Listy«. O, slavni časopis, ki si me skril pred razrednikovimi očmi in me tako vsaj za nekaj časa rešil! V duhu sem pel hvalo ljudem, ki so prišli na misel, izdati »Narodni Listy« v toli razsežnem formatu. Služili so mi kot močna pregraja in obzidje, ob katerem se je razbijalo prizadevanje gospoda profesorja, da bi mi videl v obraz.

Prišla je natakrica, gospod profesor si je naročil vrček plenzskega. Mrzel pot mi je stopil na čelo; kaj, če bo natakrica Tončka prisledla k meni kakor po navadi, ali če me pokliče in me tako nehoti izda?

Ježeš, Marija! Kar strese me, če pomislim. To bi pomenilo novo izključitev iz šole in očetovo leskovo na hrbtu. Mraz in vročina sta me spreletali po telesu. Zahvaljen Bog, Tončka je odšla, ne da bi se ozrla vame; časih bi se zavoljo tega jezil, danes sem ji bil hvaležen.

Ko me je bojazen nekoliko minila, sem previdno izvrtal luknjico v časniku, da bi vendarle videl razrednika. Sedel je — moj Bog — obrnjen naravnost k meni in zdelo se mi je, da napeto strmi v zadnjo stran mojega časopisa. Gromska strela! Kaj, če pride

k meni in me naprosi, da mu preustim časnik, ko ga preberem?

Toda gospod profesor se ni genil. Bržkone je premišljal: le zakaj se je tako zagrizel v časnik? To bo menda kak »ultra zelenec«, ki se uči besede na pamet.

Položaj se ni v ničemer spremenil. Gospod profesor je sedel meni nasproti in jaz sem v stiski čumel za časopisom kakor tisti zoolog, o katerem sem nekoč bral v neki mladinski knjigi, da se je sam zaprl v kletko, medtem ko je tiger slučajno ležal pred njo. Spomnil sem se, kako je bil popisan zoologov strah, ko se je tiger poželjivo vrgel na kletko, lomil železne palice in izdihalv smrdečo sapo.

Bil sem v podobnem položaju, razlika je bila samo v tem, da sem imel pred seboj namesto železne mreže čisto navaden, papirnati časnik. Toda groza! Gospod razrednik je vstal in krenil proti meni — katastrofa se bližala!

Nesrečne zemlje, ki so ga privabile k moji mizi! Takrat sem poslal k vragu vse zemlje in peke na svetu. Gospod razrednik je stopil tesno k meni in si z vlnudnim »Z dovoljenjem« vzela zemljo. Zagodrnjal sem nekaj, kar naj bi pomenilo »Prosimo« in težka skala se mi je odvalila s srca, ko se je gospod profesor spet usedel na svoje mesto.

Sedel sem kakor na trnih. Ura je pravkar udarila pol. Torej me je imel v krempljih že pol ure. In znova sem prebral »Narodne Listy« od druge do predzadnje strani, kakor da bi me bil kdo najel. Prebral sem že vse oglaš:

zobni prašek, pivo v steklenicah, žensitvene ponudbe, stare vreče na prodaj, življenjsko zavarovanje itd., toda verjemite, da nisem vedel, kaj berem — od strahu sem se ves čas tako tresel, da nisem mogel niti misliti.

Niti oddaleč nisem pričakoval, da bi se vsa stvar mogla srečno končati. Zemelj ne bo več jedel, sem si mislil, in polovico vrčka je tudi že izpraznil, da si le drugega in tretjega ne bo naročil — saj bom znorel! Moj Bog, kako me bo očka nabil, če me razrednik nazadnje le spozna. Ze sem čutil na hrbtu njegovo kuhlalno, s katero je znal prav tako imenitno mesiti testo kakor strojiti kožo na meni.

Tu didžaj se moj položaj še ni spremenil. Strmel sem v časopis in profesor, ki je bil medtem izpil, je poklical natakarico.

Bliža se odločilni trenutek. Mislim sem si: če si naroči še eno pivo, si z robcem zakrijem obraz kakor da me trga po zobeh, in se izgubim. Misel je bila dobra, toda strah me je zadržal, da sem ostal v svojem zavetju za »Narodnimi Listy«, kjer sem se čutil še najbolj varnega.

Natakrica je prišla, gospod razrednik je plačal. Bog daj, da bi ga vrag odnesel preden si zopet poželi zemljic. Gospod profesor je vstal in počasi krenil proti vratom. Odšel je — bil sem rešen.

Topovska krogla ne leti tako hitro, tiger ne plane tako bliskovito na svoj zrtvek kakor sem jaz zalučal časnik nekam v kot in zbežal v svoje stanovanje.

V strahu sem prebil natanko eno (iz češčine —du—)

Sportna nedelja

Primorje tudi v četrti bitki neporaženo

Primorje in Hašk sta se v V. skupini kvalificirala za finalna tekmovanja — Med njima se bo vršila borba za prvo mesto skupine — Concordia izpade — Visoka zmaga Hajduka, ki pa ostane na drugem mestu

Važna prvenstvena nedelja je za nami. Prinesla je v mnogih ozirih jasnost v stanju dosedanjega kvalifikacijskega tekmovanja po skupinah, prinesla nam je pa tudi gotovost, da eden od favoritov in začetkom sigurnih kandidatov za finalna tekmovanja, namreč zagrebška Concordia, letos ne bo več tekmovala za ponosni naslov državne prvaka. Dva druga favorita, namreč zagrebški Gradjanski in splitski Hajduk pa v istem trenutku, Splitskemu Hajduku je sicer večeraj za visoko zmago nad sarajevsko Slavijo, finalistom III. skupine, uspelo, da zasede drugo mesto in se tako kvalificira za eliminatorski tekmi. Položaj Gradjanskega je pa še zelo negotov.

Nas seveda največ zanima usoda našega ligaša Primorja.

Zato je tudi vladalo za večerajšo tekmo v Zagrebu, kjer so morali črnobeli nastopiti proti Hašku, v Ljubljani izredno veliko zanimanje. Večeraj jutraj je posebni vlak potegnil okoli 400 pristavev ne samo Primorja, temveč slovenskega nogometa sploh, v Zagreb. Mogoče še nikoli niso sportniki, ki so ostali doma, s tako nestrpnostjo čakali na poročila iz Zagreba. In ko je naša redakcija okoli 18.30 dobila ugodno vest

o neodločenem izidu važne tekme, je zavladalo med ljubljanskimi sportniki nepopisno veselje. Ne samo, da se je Primorje v Zagrebu definitivno kvalificiralo za finalna tekmovanja, ne samo, da je v svoji skupini edini klub, ki je neporažen,

in da sta v vseh skupinah samo še dva klub-

ba, katerima nobeno moštvo ni še moglo odvzeti obeh točk, temveč tudi dejstvo, da je Ljubljana postala v nogometnem sportu enakopravna zagrebškemu, je izzvalo v vseh naših sportnih krogih veliko navdušenje in zadoščenje.

To je velika zasluga Primorja

za slovenski nogometni sport, ki je mu ne more odrekati nihče. Toda naloge primorjanske enajstnice še niso končane. Primorje si je v štirih tekmah priborilo enako število točk, kakor Hašk v petih tekmah. Njegova gol-diferenca pa je boljša, in zaradi tega ostane Primorje tudi na prvem mestu. Črno-belo moštvo mora v ostalih dveh tekmah pokazati, da spada na to mesto in da potisne

sicer simpatične Haškovec

na drugo mesto. To pričakuje sportna javnost od Primorjajev in nihče ne bo več prezirljivo gledal na ljubljanski nogomet. Z neodločenim rezultatom v Zagrebu so se tudi izgledi Ilirije nekoliko izboljšali. Toda njeni položaj je še vedno težak. Gradjanski bo brez dvoma napel vse sile, da si pribori vsaj tretje mesto in se s tem kvalificira za eliminatorske tekme. Presenečenja pa v nogometu nikoli niso izključena in mogoče bomo še videli našo Ilirijo v težki borbi s Hajdukom.

Stanje v V. skupini:

Primorje	4	3	1	0	10:6	7
Hašk	5	3	1	1	11:8	7
Ilirija	4	1	0	3	4:7	2
Gradjanski	3	0	0	3	0:4	0

Primorje : Hašk 4:4 (2:2)

Zagreb, 17. septembra. Pred 2500 gledalci se je danes na igrišču Haška odigrala važna prvenstvena tekma med ljubljanskim Primorjem in Haškom. Ob 16.10 sta se sarajevskemu sodniku javili možovi v naslednjih postavah:

Primorje: Starac - Hassl, Bertoncelj - Zemljak, Slamič, Boncelj - Šlamberger, Makovec, Bertoncelj II, Jež, Zemljčič.

Hašk: Nedeljkovič - Slivak, Matijević-Kovačič, Gayer, Kinest - Medarič, Petrak, Leinert, Fink, Šram.

Začetni udarec ima Hašk, toda Slamič odvrzame takoj žogo Leinerta in Primorje izvede preko levega krila napad, ki pa konča voutu. Obe moštvi igraata precej nerazgovor. Zlasti obramba in krilaka vrsta Primorja je še isto pretrpana od Haškovec, ki igrajo svojo igro nizkih pasov. V 8. min. dobi zaradi napake Bertoncelja I žogo levo krilo Haška Fink in strelja mimo Starca v gol.

1:0 za Hašk.

Po tem uspehu Haško stalno napada in Medaričeva bomba gre tik mimo gola. Primorjanski napad zaradi neodločnosti izgublja žogo za žogo. Obramba Primorja je vedno pod pritiskom in v 12. min. zabije Leinert zopet zaradi napake branilkega para Primorja drugi gol.

2:0 za Hašk.

Nato se Primorje nekoliko zmajde. Lepa kombinacija Makovec - Pepek - Zemljčič zrača v outu. Počas postaja tudi krilaka vrsta Primorja boljša, zlasti Boncelj, ki je naravnost briljant in je bil brez dvoma najboljši mož na polju. V 20. min. lep napad Primorja, toda Makovec potisne za glavno preko gola. Primorjaji dalje napadajo. Lepa kombinacija med Pepekom in Ježem konča pri Makovcu, ki z daljave 5 m zabije neubranljivo prvi gol za Primorje.

2:1 za Hašk.

Krilaka vrsta Primorja postaja vedno boljše, ter dobro podpira svojo napadalno vrsto, ki zaradi tega tudi vali napad za napadom proti Haškovevemu голу. V 28. min. zopet napaka primorjanske obrambe, toda Stanko ustavi nevarni napad Leinerta. Sledi kazenski strel proti Primorju, ki ga izvaja Slivak, a žoga gre tik mimo gola. V 34. min. kot proti Hašku, toda Pepek strelja žogo v aut. Nato zopet lep napad Primorja. Branilec Haška foula Pepeka. Sodnik da v 39. min. kazenski strel proti Hašku, ki ga izvaja Pepek. Žoga se odbije od zida Haškovevih igračev ter pride na noco Pepeku, ki z neubranljivim strelom izenači.

2:2

Silno navdušenje prisotnih pristavev Primorja. Tudi v nadaljnjem poteku igre igra braniški par Primorja še vedno zelo nerazgovor. Boncelj in Bertoncelj I imata polne roke dela, da zdržiata odlično dvojico Petrak - Medarič. V 43. min. se krasna parada Starca in z neodločnim rezultatom gresta moštvi v drugi del igre.

Obramba Primorja se še vedno odlikuje s svojo neodločnostjo, zaradi katere zabije Hašk v 3. min. po Medariču tretji gol.

3:2 za Hašk.

Nato sledi napad Primorja. Boncelj odda v lepem predložku žogo Zemljčiču, ki vodi sam proti голу, toda Haškovev branilec ubrani v kornar, ki ga Primorjaji ne izkoristijo. Nato reši Hassl s foulom nad Leinertom nevaren prodor Haška. Kazenski strel izvede Slivak, toda žoga gre mimo gola. Haškovo moštvo postaja vedno bolj nerazgovor, in sicer zaradi stalnih napadov Primorja. Makovec krasno predloži Pepeku, vendar pa je Haškovev golman Nedeljkovič hitrejši kot vodja primorjanskega napada. V 26. min. kornar proti Hašku. Strel izvede idealno Zemljčič. Žoga dobi 5 m pred golom Makovec, ki potisne za glavno neubranljivo v mrežo in zopet doseže

izenačenje 3:3.

Igra se razvija, kakor do sedaj, zelo živahno in igrači obeh moštvev igrajo fair. V 34. min. zabije Medarič najlepši gol dneva, s katerim je Hašk zopet prišel v vodstvo.

4:3 za Hašk.

Toda primorjanski napad ne popusti. Po sijajnem predložku Boncelja uspe Zemljčič s solo akcijo, preigra oba branilca, izbavi Haškovega golmana iz njegovega svetlišča in zopet je tu

izenačenje 4:4.

Ta rezultat ostane do konca. Primorje se potegne v obrambo, da obrani neodločen rezultat, kar mu tudi uspe. Tik pred koncem v 44. min. da sodnik odzvižga tekmo z neodločnim rezultatom.

Pri Primorju je bil kakor že rečeno, Boncelj ne samo najboljši mož moštva, temveč najboljši igralec na polju. Prav dober so bili tudi Pepek, Makovec in Jež, Šlamberger je tudi dobro nadomestoval ranjenega Janežiča. Omeniti je treba tudi Zemljčiča in Slamiča.

Pri Hašku sta bila odlična zlasti Petrak in Medarič in tudi srednji krilec Gayer. Visoko število zabitih golov se da razlagati predvsem zaradi velike nerazgovornosti, s katero sta igrali obe obrambi.

Sodnik g. Rakič iz Sarajeva je sodil odlično.

Hajduk : Slavija (Sarajevo)

14:0 (7:0)

Split, 16. septembra.

Čeprav je finalist v splitski skupini že

Gradjanski : SSK 4:2

Celje, 16. septembra.

Danes popoldne sta se v prisotnosti 400 gledalcev odigrali na Glaziji dve tekmi za poškodbeni fond LNP.

Atletiki : Jugoslavija 7:1 (2:1)

Obe moštvi sta nudili primitivno igro. Zlasti slabša je bila Jugoslavija, ki je po odmoru docela popustila. Zmaga Atletikov je bila zaslužena.

Sodil je objektivno g. Seitl.

Celje : Olimp 3:3 (2:1)

Celje je že vodilo z 2:0, ko je sodnik g. Janežič izključil igralca Olimpa. Ker pa ta ni hotel zapustiti igrišča, je sodnik tekmo odzvižgal.

Kmalu nato pa se je začela nova tekma med obema kluboma, in sicer samo dvakrat 35 min. Tekma je končala z neodločnim rezultatom. Obe moštvi sta pokazali tehnično in kombinatorno dobro igro. Kar je igralcem Olimpa manjkalo na tehničen znanju, so nadoknadili s požrtvovalnostjo in z elanom.

Sodil je g. Seitl.

V predtekmi je mladina Celja porazila rezervo Celja s 3:2 (2:1).

Ostale nogometne tekme

Dunaj: Rapid : Vienna 0:0, Admira : Sportklub 6:0 (2:0), Wacker : Favoritner FC 3:0 (0:0), FC Wien : FAC 3:1 (3:0), WAC : Hakoah 3:1 (1:0), Austria : Libertas 4:3 (1:1).

Praga: Sparta : Prostějov 1:0, Viktorija Plzen : Tepličer FC 4:3, Zidenice : Čechie Karlin 4:1, Kolín : Plzen 2:2.

Budimpešta: Ferencvaros : Kispes 3:1, Budaí : Altala 5:1, Újpest : Somogy 10:0, Saroksar : III. okraj 3:1, Hungaria : Szeged 2:0.

Juniorska tekma za jubilejni pokal I. SSK Maribora.

Dopolodne sta se odigrali dve tekmi za mladični pokal, ki ga je ob svoji 15.letnici daroval I. SSK Maribor. Mladina Železničarja je porazila mladino Rapida s 3:2, dočim je mladina Maribora dobila tek-

bil določen s sobotno tekmo, je vendarle za današnje srečanje med sarajevsko Slavijo in Hajdukom vladalo veliko zanimanje. Na igrišču se je zbralo nad 2000 ljudi, ki so z velikim zadovoljstvom gledali, kako se je Hajduk »maščeval« na Sarajevčani, da so ga iztisnili iz prvenstvenega tekmovanja, odnosno, da so ga obsodili na eliminatorske tekme.

Razmerje golov odgovarja popolnoma igri obeh moštvev. Goli v prvem polčasu so padli v 7., 11., 13., 18., 25., 30. in 41. min. V drugem polčasu se je Slavija sicer močno branila ter skušala doseči vsaj častni gol. Ker ji pa to ni uspelo, se je udala usodi ter je Hajduk po mili volji zabijal gole, ki so cepali v mrežo v 2., 14., 27., 30., 32., 37. in 44. min.

Tudi danes je sodil g. Petkovič.

Bask : Sparta 4:2 (1:1)

Beograd, 16. septembra.

Na današnji tekmi na igrišču BSK niti moštvo Baska, niti enajstnica zemunske Sparte nista pokazala dobrega sporta. Bask je bil vendarle na trenutke boljše moštvo ter je zaslužen zmagal. Sparta se je dobro držala in branila, zlasti v prvem polčasu, ko je Bask zabil samo en gol.

V drugem polčasu se je pričela ogorčena borba za vodilni zgoditek. Vodstvo je dosegel Bask v 5. min. po Sekuliču II. Kmalu nato je zabil Bask tretji gol, a drugi gol za Sparto je nepričakovano zabilo desno krilo. Končni rezultat 4:2 je posavil Sekulič II.

Sodil je g. Popović.

Slavija (Osijek) : Krajišnik 2:0 (1:0)

Banja Luka, 16. septembra.

Pred množtevnilno publiko — bilo jih je približno 4000, med njimi mnogo iz Zagreba, — se je danes vršila prvenstvena tekma, ki je bila odločilna za — zagrebško Concordio. V 16. min. napada Slavija in desna zveza Schultz zabije prvi gol, ki ga vratar ni mogel ubraniti. Krajišnik je v prvem polčasu igral nekaj časa samo z 10 možmi, ker je bil njegov igralec Podgornik ranjen. Podgornik pa je v drugem polčasu zopet nastopil. Do 10. min. drugega polčasa se igra večinoma pred golom Slavije, ki se požrtvovalno brani. Po 20. min. se Slavija osvobodit ter ji uspe v 33. min. postaviti končni rezultat 2:0 v svojo korist.

BSK : Vojvodina 6:2 (3:2)

Novi Sad, 16. septembra.

Pred množtevnilnim občinstvom je danes naš državni prvak BSK pokazal praznoročno igro, ki mu je prinesla zaslužen zmaglo. Vojvodina je igrala zelo požrtvovalno, toda ni mogla uspeti proti odličnemu nasprotniku.

Za BSK so zabili gole Nikolič 3, Šurdožnja 2, Marjanović 1, za Vojvodino pa Vuja in Rajković.

Tri Zvezde : Jugoslavija 4:2

Apatin, 16. septembra.

Državno-prvenstvena tekma med moštva kluba Tri Zvezde in beograjsko Jugoslavijo je končala z nepričakovanim porazom Jugoslavije, ki je v tej skupini na drugem mestu.

Gradjanski : SSK 4:2

Celje, 16. septembra.

Danes popoldne sta se v prisotnosti 400 gledalcev odigrali na Glaziji dve tekmi za poškodbeni fond LNP.

Atletiki : Jugoslavija 7:1 (2:1)

Obe moštvi sta nudili primitivno igro. Zlasti slabša je bila Jugoslavija, ki je po odmoru docela popustila. Zmaga Atletikov je bila zaslužena.

Sodil je objektivno g. Seitl.

Celje : Olimp 3:3 (2:1)

Celje je že vodilo z 2:0, ko je sodnik g. Janežič izključil igralca Olimpa. Ker pa ta ni hotel zapustiti igrišča, je sodnik tekmo odzvižgal.

Kmalu nato pa se je začela nova tekma med obema kluboma, in sicer samo dvakrat 35 min. Tekma je končala z neodločnim rezultatom. Obe moštvi sta pokazali tehnično in kombinatorno dobro igro. Kar je igralcem Olimpa manjkalo na tehničen znanju, so nadoknadili s požrtvovalnostjo in z elanom.

Sodil je g. Seitl.

V predtekmi je mladina Celja porazila rezervo Celja s 3:2 (2:1).

Ostale nogometne tekme

Dunaj: Rapid : Vienna 0:0, Admira : Sportklub 6:0 (2:0), Wacker : Favoritner FC 3:0 (0:0), FC Wien : FAC 3:1 (3:0), WAC : Hakoah 3:1 (1:0), Austria : Libertas 4:3 (1:1).

Praga: Sparta : Prostějov 1:0, Viktorija Plzen : Tepličer FC 4:3, Zidenice : Čechie Karlin 4:1, Kolín : Plzen 2:2.

Budimpešta: Ferencvaros : Kispes 3:1, Budaí : Altala 5:1, Újpest : Somogy 10:0, Saroksar : III. okraj 3:1, Hungaria : Szeged 2:0.

Juniorska tekma za jubilejni pokal I. SSK Maribora.

Dopolodne sta se odigrali dve tekmi za mladični pokal, ki ga je ob svoji 15.letnici daroval I. SSK Maribor. Mladina Železničarja je porazila mladino Rapida s 3:2, dočim je mladina Maribora dobila tek-

Občni zbor OOLNP v Mariboru

Maribor, 16. septembra.

Okrožni odbor LNP je imel dopoldne občni zbor, ki so se ga udeležili zastopniki vseh klubov mariborskega nogometnega okrožja. Občni zbor je vodil požrtvovalni sportni delavec predsednik dr. Odon Planinšek, ki je pozdrvil predvsem delegate posameznih klubov ter predsednika LNP dr. Köstla. Nato je podal izbrano poročilo, ki je vsebovalo podrobno delo in nivo mariborskega nogometnega sporta. Govoril je tudi o visokih javnih dejavstvih, ki ovirajo razvoj nogometa.

Obširno tajniško poročilo je podal tajnik Fišer, blagajnik pa blagajnik Senica. Po poročilih funkcionarjev je prisotne pozdravil predsednik LNP dr. Köstl, ki je poudarjal harmonijo in složnost v mariborskem okrožnem odboru ter pohvalil vzorno delo te sportne ustanove. Poročal je tudi o najnovejših ukrepih JNS glede novega pravilnika ter sploh o vseh zadevah nogometnega sporta.

Slediho je imenovanje delegatov posameznih klubov v okrožni odbor. Imenovani so bili: za I. SSK Maribor Degen in Senica, za SK Rapid Francelj in Kasper, za SK Panonijo Kramberger in Selnšek, za SK Ptuj Hrešak in Pogačnik, za SK Drava Vedernjak in Kurnik, za SK Mura Peterca in Filipančič, za Čakovčiči SK dr. Francotovič in Hrešak, za SK Gradjanski Knez in prof. Jelčić, za SK Železničar Illovar in Lorber.

Predsednika in ostale odbornike bo imenoval ljubljanski nogometni podsavez. Pri raznoretosti so spregovorili razni delegati klubov, nakar je dr. Planinšek zaključil zborovanje.

Razmah sporta v revirjih

V Delavskem domu v Trbovljah se je v soboto zvečer vršil redni občni zbor okrožnega odbora LNP, ki so se ga udeležili zastopniki vseh klubov v rudarskih revirjih. Zbor je vodil predsednik o. o. Klenovšek. Tajnik Khrlikar je podal izbrano poročilo o sportnem gibanju med rudarji, blagajnik Dolnar pa o denarnem gospodarstvu o. o. Vsa poročila funkcionarjev so bila soglasno sprejeta, nato pa je delegat LNP Jugovec poročal o delu podsaveza, posebno o izpremembah pravil. Naposled so predstavniki klubov stali predloge glede zastopnikov v novem odboru.

Občni zbor je nazorno pokazal, v kako lepem razmahu je sport v rudarskih revirjih. Najzgovornejši dokaz za to je bil pač nedeljski sportni miting, ki ga je organiziral podjetni SK Amater in ki je bil

prva sportna manifestacija tolikšnega obsega pri nas. Miting je vzbudil spoštovanje pred sportom in sportniki tudi v tistih slojih naših črnih dolin, ki doslej niso imeli mnogo razumevanja za to panogo nacionalnega izzivanja. Da znajo tudi na odločujočih mestih ceniti veliki pomen sportnega dela med rudarji, dokazuje predvsem dejstvo, da je sam minister za telesno vzgojo prevzel pokroviteljstvo nad mitingom in da mu je tudi LNP posvetil svojo aktivno pozornost. Kulturna zasluga je, kakor je pravilno poudaril predsednik o. o. Klenovšek, da je v teh črnih dolinah pojenalo pijačevanje, ki je bilo svoj čas razširjeno v žalostnem obsegu. Zato pa sme tudi SK Amater, ki zavzema po iniciativnosti in delavnosti prvo mesto med revirskimi klubi, pričakovati podpore od vseh poklicanih strani, da bo lahko do kraja izgradil svoje igrišče, ki tvori po svoji legi v osrčju Trbovelj središče rudarskega sportnega gibanja.

Miting, za katerega izredni uspeh gre v prvi vrsti zasluga častnemu predsedniku SK Amaterja inž. Delakulu iz Ljubljane, predsedniku o. o. Klenovšku, predsedniku kluba in tajniku Bostiču, se bo poslej vršil vsako leto, tako da bo postal nekakšen tradicionalen praznik rudarske sportne mladine.

ASK Primorje (nogometna sekcija).

Danes ob 20. seja sekcijskega odbora pri Rebecu.

Sportno društvo Sora v Dravljah priredi v nedeljo 23. septembra medklubske kolesarsko dirko na progi št. Vid-Kranj in nazaj. Startali bosta dve skupini, juniorska in prvorazredna. Po dirki bo društvena veselica in gostilni pri Jagru v št. Vidu. Važimo vse vozače in prijatelje našega društva, da se polnoštevilno udeležijo naše prireditve da počaste našega člana in odbornika Trobca Ivana, ki je v nedeljo ocvolji naslov državnega prvaka.

SK Ilirija (lahkotletiska sekcija). V ponedeljek ob 20.30 v posebni sobi kavarnarstva Evropa redna seja sekcijskega načelstva. Redni treningi so vsak torek, četrtek in soboto ob 17. na starem igrišču. Naroča se vsem, ki so startali na drž. prvenstvu, da nemudoma oddajo klubsko opremo. Sekcijsko vodstvo apelira na vse člane, da nemudoma poravnajo vso zaostalo članarino. Članarino pobira sekc. blagajnik Stropnik. (Hazenška sekcija).

V ponedeljek ob 17.45 je v posebni sobi kavarnarstva Evropa važna seja sekc. načelstva. Navzočnost vseh članov odbora je nujno potrebna. Redni lahkotletski treningi so do četrta vsak dan ob 17.30 na starem igrišču. Važno zaradi bližnjega drž. prvenstva. Danes morajo biti točno ob 7. na glavnem kolodvoru s kompletno hazensko opremo: Angelca, Anči, Marija, Lidija, Štefka, Pavla, Vlasta.

Spet oplenjena blagajna

Vlom v hišo odvetnika dr. Globevnika v Novem mestu

Novo mesto, 15. septembra. Minilo je že skoro leto dni, ko je bil izvršen drzen vrom v blagajno banovinske kmetijske šole na Grmu, kjer so vlomilci odnesli izdaten plen in izginili brez sledu. Pri vromu so se poslužili »svinjske noge«, ki so jo letos pomladi našli šolski učenci pri čiščenju žive žive meje. Nov skrajno drzen in premočen vrom je bil izvršen v noči na soboto na ljubljanski cesti. Sodeč po delu sta morala vrom izvršiti dva možka, ki sta dobro poznala pisarniške prostore v pritličju ter vedela, kje se nahaja odvetnikova wertheimova blagajna. Znan je moral biti vlomilcema tudi ves ostali zunanji teren.

Kakor je preiskava ugotovila, sta vlomilca prišla v Gerdešičevo ulico, ob kateri ima dr. Globevnik vrt, ki je obdan z železno ograjo in dohodnimi vratmi, ki sta jih vlomilca odprla s ponarejenim ključem. Prišla sta do drugih vrat, od koder sta vrgla domačemu psu voljčaku, ki je bil priklenjen na verigi, razprostrti od gospodarskega poslopja do hiše, s strihinom zastropljen mесо, od česar je moral pes kmalu poginoti. Ko sta bila rešena te glavne ovire, sta jo brezskrbno mahnila po vrto do zadnjih hišnih vrat, ki sta jih odklenila na enak način kakor vrtna in se podala v vežo, kjer sta se lotila glavnega posla. Kakor vsa prejšnja vrata, sta odklenila tudi v pritličju zadnje desna vrata, ki vodijo v odvetnikovo delovno sobo, kjer je blagajna. Snela sta vrata sosednje poslovne sobe in jih prislonila k oknu, obrnjenu na cesto, da sta tako zaštrla luč, nato pa sta vlomila v blagajno s »svinjsko nogo«.

Izrezala sta v steni blagajne precejšnjo luknjo, skozi katero sta ukradla veliko

listnico iz črnega finega usnja. V njej so bili trije tisočaki, popolnoma novi. Poleg je bil še en bankovec za tisoč dinarjev, 14 bankovcev po 100 Din, več kovancev po 50 Din, 5 avstrijskih zlatnikov po 20 kron, 16 ameriških dolarjev, dva holandska bankovca po 10 glt, 2 belgijska bankovca po 5 belgov, 7 italijanskih lir in 2 bankovca po 5 šilingov. Nadalje sta odnesla tudi večje število kolkov po 2 in 5 Din. Vlomilca sta tudi v pisalno mizo, kjer sta upala najti prav tako dober plen. V njej pa nista dobila razen nekaj tujih valut nobenih drugih vrednosti. Iz blagajne sta razmetala večje število hranilnih knjižic raznih denarnih zavodov, ki pa jih nista odnesla v bojzani zase. Prav tako sta pustila na mestu ostale vrednostne papirje, ki jih je bilo v blagajni in miznem predalu za več tisoč dinarjev. Ker so bile hranilne knjižice zapечатene v kuvertah, sta vlomilca mislila, ko sta izpraznjevala blagajno, da je tudi v poleg ležeči kuverti hranila knjižica. V tej kuverti pa je bilo 2800 Din v bankovcih, ki jih je našel lastnik dr. Globevnik pri preiskavi nedotaknjene v blagajni.

Vsa škoda znaša nad 10.000 Din. Vlom in nered v pisarni je prvi opazil v zgodnjih jutranjih urah odvetnik sam, ki je zave do takoj zannil orožnikom, obenem pa zaprosil za pomoč ljubljanski policijo. Iz Ljubljane je prispel ljubljanski kriminalni uradnik Fran Podobnik, ki je posnel več dobro vidnih prstnih odtisov. Domačini so videli, da sta se večeraj smukala okrog odvetnikove hiše dva možka, prvi star okrog 30 let in okroglega zdravega obraza, plešast ter obleden v sivo obleko, drugi pa star blizu 36 let, obleden v rjavo obleko. Oba sta imela sportne čepice. Uvedena je bila obširna preiskava za izsleditev držnih vlomilcev.

Dva vrstnika Zoro-age

Starka s 155 in stavec s 135 leti

TEDEN DNI FILMA

Hans Albers in Brigita Helms v enem iz med mnogih močnih prizorov reprezentativnega filma: »Zlatoc«

Štirikrat Leo Slezak kot komorni pevec Bumm v zvočnem filmu: Veselite se življenja!

Müllerjeva in Thimig

Ta dva odlična družabnika, ki sta doslej napravila skupno že več zvočnih filmov, sta se že spet znašla v velikem Ufinem filmu »Viktor in Viktorija«. Seveda ju je tudi to pot spravil v idealno zvezo Reinhold Schünzel. »Viktor in Viktorija« je prava filmska opereta z izvrstnimi šlagerji ali

lečna žena Douglasa Fairbanks ml., trenutno ena najpopularnejših zvezdnic, se nam bo tudi letos predstavila v nekaterih odličnih ameriških filmih

Joan Crawfordova,

lečna žena Douglasa Fairbanks ml., trenutno ena najpopularnejših zvezdnic, se nam bo tudi letos predstavila v nekaterih odličnih ameriških filmih

Pri hemoroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abcesih, sečnem pritisku, odebelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefovke grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih primerih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove vode«. »Franz Josefova voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zbogom, lepi dnevi!

Naslov nemškega filma je prav za prav: »Lepi dnevi aranžirski«. In vsebina kratko: Z rafiniranim trikom pustolovke Olge izginejuv juvelirju Derganu dragocena ogrlica. Poteče mnogo časa, dokler se sleparija ne dožene. Lepa Olga je medtem že daleč na begu. Po novem triku mora policija soditi, da je Olga na begu s svojim avtom vred zgorela. Ko razkrijejo tudi ta trik, potuje Olga že s Pierrem, mladim lepotcem, ki ga je bila spoznala na poti in ki ji je prav všeč. Mr. Parker, njen zaveznik, ji sledi, a že je prepozno. Taksij, ki pelja Parkerja k španski narodni veselici, kjer naj bi Parker našel Olgo, namreč ni nihče drugi kakor preoblečen policijski komisar. Ko Olga uvidi, da ni rešitve zanjo, prosi samo, naj bi jo aretirali tako, da ne bi vzbudila pozornosti in da Pierre tega ne bi opazil. Toda po naključju opazi Pierre tiralico, nabito na nekem zidu, in tako se mu razodene, da so lepi aranžirski dnevi končani.

Lepo Olga seveda ne glumi nobena druga kakor Brigita Helms, njen partner je Wolfgang Liebeneiner, nadalje se nam spet enkrat predstavita Kurt Vespermann in Gustav Gründgens. Se posebno tehten je ta film, ker nam bo spet enkrat predstavil mnogo prekrasnega, romantičnega sveta. Spet se bomo v kratkih dveh urah sprebajali po francoski rivieri, Španiji in Afriki, spoznali bomo San Sebastian, Biarritz, Monte Carlo, Baden-Baden, Palm Beach, Kairo, Colombo in še kaj. Dejanje je vseokoli zanimivo in napeto, zabavno, brez vsehkih hudih pretresljajev za živce

Vsem, ki ste slabe volje, se torej v kratkem spet obeta precej zabave. Berlinska kritika se glasi: Nedolžen, vesel film, katerega vrednost zlasti dviga glasba in petje. Film bo zaželjen gost v vseh bioskopih Evrope.

Žena v sodobnem svetu Vzroki padanja porok in rojstev

Danes število porok in rojstev pada skoro povsod po svetu. Ta pojav je nujno zvezan z današnjim gospodarskim položajem, z brezposelnostjo in bedo, v katero zapadajo čedalje širše ljudske plasti. Res je, da se je že tudi v dobi blagostanja javljala težnja, roditi čim manj otrok ter se je tako zvali »sistem dveh otrok« kaj hitro širil iz Francije po vsem svetu. Toda ta »sistem« se je uveljavil največ pri družinah »iz gornjih desetisočev«, ki so poljubno regulirali svoje porodice, ne da bi se kdo zgražal nad njimi ali jih celo zasledoval. Gospodinja velemošanske družine je veljala za kmečko in nazadnjaško, če je imela več otrok. Družine »iz ljudstva« pa so se v splošnem množile v takem razmerju kakršne je bil njihov gospodarski položaj, v kolikor niso bili žrtve nevednosti in predsodkov. Današnji čas nam to najbolj dokazuje: čim bolj propada gospodarsko blagostanje naroda, tem manj porok, zlasti pa tem manj rojstev izkazuje njegova statistika.

Nedavno je neki naš dnevnik prinesel ugotovitve nekega švicarskega profesorja, kjer ta učenjak trdi, da je vzrok današnje gospodarske krize precejšnjo število naraščajočih in sklepajočih: če bi se rodilo več otrok, bi bilo tudi več konsumentov, ki bi nakopičeno blago porabili in potreba nove proizvodnje bi narasla in podjetja bi začela lahko zopet obratovati. Torej naj matere zato rode čim več otrok, da bodo pomagali kapitalistom spravljati blago v dobiček! Res narobe svet: število rojstev naj se ravna po proizvodnji in po potrebah kapitalistov, namesto, da bi se gospodarstvo uredilo po potrebah prebivalstva! Škoda, da ta blagorodni profesor ne more roditi, gotovo bi bilo krize kmalu konec in svet bi odrešili njegovi otroci.

Taki nasveti so izrodek fašističnih možgan, saj dajejo zlasti italijanski in nemški fašisti prebivalstvu najrazličnejše nasvete in ukaze, na podlagi katerih naj bi se prebivalstvo množilo — kljub naraščajoči gospodarski mizeriji. Statistika o zadnjem ljudskem štetju napravlja Nemcem velike skrbi, kajti število rojstev je prav v letu 1933, ko je narodni socializem objubil preroditi Nemce, znatno padlo. Dočim je prišlo l. 1913 še 26,9 rojstev na 1000 prebivalcev, izkazuje lanska statistika komaj 14,9 rojstev na 1000 prebivalcev, v Berlinu celo samo 9,1 na 1000 prebivalcev. Ljudski prirastek je neznamenit in znaša komaj 226.113, dočim je znašal l. 1913 še 833.800.

Te številke same že dovolj glasno pričajo, kako propada gospodarsko blagostanje nemškega naroda. Toda sedanji vladni mogotci tega nečejo priznati. Frick, notranji minister, je izjavil o tem problemu: »Vprašanje, kako vzbuditi v narodu, posebno pa v ženi, težnjo za čim bolj številnimi rojstvi, nikakor ne spada v vrsto gospodarskih problemov, temveč se more rešiti samo s prenovljeno miselnostjo in z rešitvijo ženskega vprašanja.« Kako rešujejo nemški fašisti žensko vprašanje, je dovolj znano, da pa s tako rešitvijo ne bodo dosegli svojega cilja, se že sedaj kaže.

V prvih mesecih diktature so fašisti objubili ženam, ki se hočejo poročiti in zapustiti službo v korist možkem, znatno denarno pomoč v obliki posojila. (Torej je ustanovitev družine vendarle ekonomsko vprašanje!) Ta denarna pomoč je smela znašati največ 1000 mark, ki so jih pa prejeli le zelo redki pari. Večina je prejela samo 500 mark posojila, toda ne v denarju, temveč v »koristnih predmetih«. Ti koristni predmeti pa v Nemčiji niso hrana in obleka, temveč radio-aparat in fašistične propagandne knjige, s katerimi naj se sreča zakonca hranita v medenih tednih.

Žena, ki sprejme poročno posojilo, se mora obvezati, da ne bo iskala službe, dokler jo ima mož. Toda mnogokrat se zgodi, da

mož zgubi službo, še preden je vrnjeno »posojilo«. Če bi se ona ne odločevala službi, bi vsaj eden zaslužil, tako sta pa ona na cesti in povrhu še zadolžena! Tako »ustvarja« narodni socializem družine in rešuje žensko vprašanje!

Drugi ukrepi za podvig rojstev, ki so ga narodni socialisti napovedali s hrupnimi besedami, je pomoč materi in otroku. Toda te so deležni samo tisti otroci, ki predstavljajo »narodno vrednoto« glede na nemško pieme. Torej morajo biti čistokrvni arijci ter popolnoma zdravi. Tuberkuloznim in drugim dedno obremenjenim je vsaka pomoč prepovedana. Ti lahko poginejo v najhujšem pomanjkanju. Prav isti usodi so izročeni vsi judovski otroci in vsi Nemci. Edini izdelek, ki ga smejo biti deležni ti izobčenci človeške družbe v Nemčiji, je prispevek za steriliziranje, da se jih napravi za vedno neplodne.

»Pomoč materi in otroku« je v prvi vrsti »moralnega« značaja. Denarne dajatve so načelno prepovedane. (Zato tudi dobi nevesta radio namesto denarja!) Lačnim otrokom in sestradanim materam dajejo v prvi vrsti pravne in zdravniške nasvete! V najboljšem primeru preskrbe materi delo na polju ali pri kake družini, toda ne za plačilo, temveč samo za hrano. Pač precej neprimeren način ustvariti v ženi voljo, da bo rodila čim več otrok!

Oficielno glasilo narodnih socialistov »Völkischer Beobachter« je pred par meseci objavilo poročilo o zdravstvenem stanju ljudstva s posebnim ozirom na porodiške razmere. To poročilo jasno osvetljuje »socialno pomoč materi in otroku«. 90 odst. mater dela do zadnjega dne pred porodom. Vsi delavci pretežnega dela in preslabih hrane so porodi večino hudi, toda v mnogih primerih se izvrše brez zdravniške pomoči, včasih celo brez babice. Vsi delavci pač padajo higienske razmere, zaradi česar narašča umrljivost dojenčkov. Pač slabi izgledi za porast rojstev! Mnogo žen in mater je primoranih zapustiti svoje družine in svoje otroke, ker nimajo ničesar jesti in se morajo udinjati kot dekle na kmečkih posestvih. Tudi tem materam ne dopuščajo razmere, in sicer prav gospodarske razmere, da bi rodile čim več otrok.

Mater, ki nočejo zapustiti svojih otrok in iti na prisilno delo na kmete, zgube vsako pravico na socialno pomoč in na brezposelno podporo. Narodni socialisti imajo vedno polna usta »domačega ognjišča«, toda mati, ki ga noče zapustiti, mora resignirati na najnujnejšo pomoč. To je logika fašistične miselnosti.

Povsem razumljivo je, da v takih razmerah ne more naraščati število rojstev in da vse fašistično prenavljanje ženske miselnosti ne bo ustvarilo pogojev, da bodo žene rodile veliko otrok, dokler ne bodo dani v prvi vrsti gospodarski pogoji, ki bodo zagurali obstoj materi in otroku.

Novi napadi na pravice naših žen

Kakor smo že poročali, predvideva načrt zakona o minimalnih mezdah za ženske znatno nižje mezdke kot za moške. Pričakovati je bilo, da bo načrt vzbudil mnogo protestov in res so ogorčene vse žene, tudi tiste, ki so direktno prizadete, še bolj pa tiste, ki so prizadete. Vse zahtevajo, da se energično protestirajo.

Z delavkami so solidarne tudi privatne in državne nameščence, saj one prav tako občutijo poleg splošne mizerije zapostavljanje, ki se danes najbolj kaže pri namestitvah, kjer imajo povsod prednost moški.

Proti tej dvojni meri namerava protestirati naše združeno žensko in skupnem zborovanju, ki ga priredi v sredo 19. septembra ob 18. uri v dvorani Delavske zbornice. Dolžnost vsake žene je, da se zborovanja udeleži.

Iz akvaristove torbe

O morskih pseh

Ker so se v preteklem poletju zatekli večji morskimi psi tudi v sinji Jadran, bo marsikoga zanimal rod rib, ki je tako razvpit. Pomirljivo je dejstvo, da je večina vrst morskih psov ljudem neškodljiva, a v Jadranu se samo tu in tam klataki klak ljudozer, ki so ga jate rib privabile, ali pa je priromal z ladjami vred v naše morje.

Morski psi spadajo v skupino hrustančnic, ker je okostnica hrustančasta, torej manj prožna kakor pri ribah s koščeni okrogli. Gobec je zelo širok. Dolnja čeljust je kratka gornja pa dolga, rilcu podobna. Namesto skupnega škrlatnega pokrova vidimo ob straneh glave zarezane. Ribjega mehurja nimajo, zaradi tega jim je pa zelo dec zelo prostoren. Na hrbtu sta dve plavuti, Ker se drže opasniji psi navadno tik pod gladino, jih je lahko spoznati, ker molli hrbtne plavuti iz vode. Koža jim je raskava. Največji dosežejo dolžino 12 m in tehtajo po več tisoč kilogramov. Zanimivo je, da imajo psi veke na očeh. Plavaci so izvrstni in za plen se požene z bliskovito naglavo, kar postane nekaterim na plitkih obalah usodno, kajti iznenada so do polovice na kopnem, kjer jih ljudje ubijejo. Večina od njih rodi žive mladiče ostale vrste pa odlagajo 6 do 10 cm dolga jajčeca, ki obvisijo s nitimi na vodnih rastlinah. Pradedi morskimi psov so živeli že v devonskih morjih, torej za časa paleozojske dobe.

V naše morje prihajajo štiri vrste, ki se lotijo človeka. Vendar krenejo je redka na plitvine, kajti pes, ki hoče zgrabiti kak na gladini plavajoči plen, se mora zaradi podostojnega gobca malok obrniti, kar zahteva ustrežajočo globino. Tako je n. pr. modri morski som (Carcharias glaucus) Dahmatinci ga imenujejo pasnica. Ljudem nevaren. Dolg je 3 do 4 m. Najnevarnejši je morski volk (Carcharodon verus), ki je navadno 6—8 metrov dolg, nekateri pa zrastejo tudi do 12 metrov. Navadni morski som (Carcharias vulgaris) je tudi orjak prihaja pa v Jadran le izjemoma. Tudi ribčasti morski som (psina, Lamna Spalanzani), ki zraste na 4 do 8 metrov, je ljudem, ki plavajo daleč na gladini, nevaren. Maljnim čolmom pa ni nobena riba nevarna. Vsi ostali psi kakor n. pr.

vprejali, da so v tistih severnih krajih vsekoli edino takratno prometno sredstvo, t. j. sani, in se pri tem izbornu obnesli, so se prav tako izkazali pri železnici. »Strojvodja« jih vodi z glasnimi klici »Geec« (dži) in haw (ho), ali pa zavpije »mushe«, če jih je treba naganjati k večji hitrosti. In psi vlečejo z vso njim lastno vneto te vozove prav tako kakor če so vpreženi v sani. Ta pasja železnica iz mesta Nome gotovo ni najpočasnejša na svetu (kaj, če bi jo primerjali z našo kamniško!), je pa vsekakor najbolj mrzla in najbolj svojevrstna na svetu.

Ali sterilizacija koristi ljudstvu

Tudi na Angleškem se gotovi krogi zavzemajo za sterilizacijsko postavico (po nemškem medicinu). Angleški zdravniški list »Press Medical« pribežuje o tem razpravo, ki skuša dokazati, da so genialni in stvariteljni ljudje dostikrat otroci »dedno bolnih staršev«. E. A. Poe je bil n. pr. sin tuberkuloznih staršev, ki so bili mimo tega še močno vdani alkoholu. Brat mu je umrl mlad za jetiko, sestra je bila na pol bebasta. On sam je bil kmalu zrel za norišnico in je umrl 38 let star za alkoholnim zastrupljenjem. A vendar je v svojem kratkem življenju podaril svetu več genialnih del. Če bi bili njegove starše sterilizirali, bi svetovna književnost imela znatno škodo. Članek navaja genialne ljudi, ki so bili bolni. Ta seznam obsega mnogost strani. Med drugimi so v njem imena kakor n. pr.: Cezar, Petrarca, Flaubert, Dostojevski (epileptik), Newton, Nietzsche, Swift, Baudelaire, Schumann (umobolen), Mozart, Moiere, Schiller, Chopin (tuberkuloza). Članek se končuje s pozivom, da naj se razmišlja o tem, če ljudstvo ni prej oškodovano z iztrebljenjem »dedno bolnih« in če bi bilo prav, da se pravica do potomcev prepusti samo popolnoma »normalnemu« človeku, ki je vendar tako pogosto samo povprečen človek.

Popoldanska moda

Enostavna, a prikupna obleka za jesen Zermatt, izhodišče v švicarske Alpe

5,000.000 žena se ne more motiti ko izbira ta puder

Polt očarljive lepote. »Mat« odraz na koži, ki traja ves dan. Naravna lepota, ki je ne kvarijo ne veter, ne dež, pa tudi ne potenje med plesanjem. Vse to Vam zajamčuje puder Tokalon.

Skrivnost je v patentiranem načinu, po katerem se izdeluje puder Tokalon. Nova nenavadna sestavina »smetanovna pena« se pomeša z najfinjšim pudrom, trikrat presranjem skozi svileno sito. Zaradi tega puder Tokalon ne more izsušiti naravne maščobe kože, da bi zaradi tega koža postala razkavna in suha, kakor je to pri uporabi navadnih vrst pudra.

Ta skrivnost je znana milijonom žena gotovo v vseh deželah sveta, ki redno uporabljajo puder Tokalon. Samo taka ogromna proizvodnja omogoča tovarnarjem, da izdelujejo puder najboljše kakovosti po tako nizki ceni.

Prodaj
Beneda i Din. davek 2 Din. za štiro ali dvanje na slova 5 Din. Najmanjši omesek 17 Din.
Vabimo Vas k nakupu v nekonjuzni oblačnici A. Prosskor. Sv. Petra cesta 14. 153
Solske torbice
aktovske, nahrbtniške itd. v različni izbiri. Priporočila Ivan Kravos, Maribor. Aleksandrova 13. 23394-6
Novost
vidite na kandelabru pred Severjev otrogovino na Gro. spovetovski cesti — nasproti Slamca. 23394-6

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON“